

रोम सहरतोर विस्वसिरेनाहक, किर्स्तुना बळयि पोल् लोहतद सीटि

येसु डोलिसि ओसो जीवा अरतस्के, जोक-जोक 30 वर्साना पया, पोल् कुरित सहरते मतोग. अस्के येसु किर्स्तुना बेसता कबुरतुन, सबेटोर लोकुरिहक वेहतलाहि, पोल् मुचाकेपाते जेकताड देसेहकने तिरियसोर मतोग. अद तूकने तना मुने बेस्केन अनवद, रोम सहरते दायलाह, विचर कीस मतोग.

पोल् इद सीटटुन, रोम सहरतोर विस्वसिरिहक बाराहक रासतोग इतेके, पोल् मतद कुरित सहरता बाजेताड नाहकनके, सेवाता कबळ मारिह कीतोग. ओसो वेल्लाडे वर्सानाहि, रोम सहरते दायलाह विचर कीदोग. अदिनेनाहक रोम सहरता अबरता बाजेता इस्पानिया देसेम दायहपा, रोम सहरतोर विस्वसिरिन कलियिस, रेंड-मूड दियाड ओरा संगे मनदना मता; ओरा संगे मन्जि, पोल्हक ओसो ओर विस्वसिरिहक, देवुळता बर्कतता गिर्दा दोर्कगा इन्जि, ओना आसा मता. पया ओग अगडाह दायहपा, पयनमतुहक गर्ज अरयनद ओर ईयनुर इनजोर, पोल्नुना आसा मता. अदिहके पोल् इद सीटटुन, अगडोर विस्वसिरिहक रासतोग.

ओसो इद सीटटे देवुळि बेद्रम लोकुरिन पिसिह कीस्ता इन्जि, पोल् बेस-नेहना वेहतहतोग. देवुळता सेतेमि इव एयुड पोल्लोनगा दिसिहता: (1) मन्कलोर पापमता नेयम कीयनदिनगा (1:18—3:23); (2) पापि मन्कलोरिन किर्स्तुना मेटे, सेतेमतोर कीयनदिनगा (3:23—5:21); (3) देवुळता जीवाता तोळते, मन्कलोरिन तमा पापमता लावताहि विळिसह कीयनदिनगा (6-8); (4) तनाय विचरते मन्कलोरिन आचनदिनगा (9-11); (5) विस्वसिरा बद्लेम आतद ताकमुळतगा (12-15). देवुळता सेतेमता लोप्पाडाड इव पोल्लोड कागहतलाह, पोल् इद सीटटुन रासतोग. रोम सहरतोर विस्वसिरगा उयतुर यहुदि जाततोर मंदुर. देवुळि जात-कुलमतुन ऊळवालेवा, किर्स्तुना पोगोन विस्वस कीताहके, सबे जातिनोर विस्वसिरिन पिसिह कीस्ता इन्जि पोल् कागहतोग. अदिहके यहुदिर आयिर, दुस्राड जातिनोर आयिर, सबेटोर विस्वसिर गूनमते ऐंगेन मनदना इन्जि पोल् वेहतहतोग.

मुनेता पोल्लो

1 नना पोलुनन, येसु किर्स्तुना कय इळन मनवानन;☆ ओना बळयि आयलाह देवुळि नाक आचता.☆ तना बेसता कबुर वेहतलाह नाक एगिह कीता.☆

2 अद कबुर निटम आयगा इन्जि, देवुळि वेल्लाय मुने तना कबुरतोर मेटे, पोल्लो विळिसस मता,☆ अद माकु पवित्र साङ्गमतगा दोर्किहता.*

3-4 अद बेसता कबुर इतेके, निटम देवुळता मगि, मावा सामि येसु किर्स्तुना पोल्लो आंदु. मन्कना इसबते, ओगु दाविद राजाना कूळते पुट वातोम.☆ मति देवुळता पवित्र जीवा बार, तना लावते ओन हामुरतग्डाहि जीवा अर्हता, अह कीसि ओग देवुळता मगि आंदोम इन्जि तोहता.☆

5 सबे जातिनोर ओना पोल्लोतुन विस्वस कीसि, ओनाड केंजिर,☆ अह कीसि ओना पेदिरतुन मान ईयिर इनजोर, देवुळि येसुना मेटे, नाक ओना बळयि आयलाहि देव्वा ईता.☆ इव सबे पोल्लोड मीट इतेके पुहनिरे.

6-7 रोम सहरतगा मनवालोर सबेटोर विस्वसिरिर! येसु किर्स्तुना पवित्र मन्कलोर आयलाहि, देवुळि सबे जातिनाहि लोक्कुरिन केयता.☆ अहे अद मुडगा, देवुळि मीक वने जीवा कीसि, कलियिह कीता. मावा देवुळबाबानाहि ओसो किर्स्तु येसुसामिनाहि, मीक सुकामि, देव्वा दोर्कि.☆

रोम सहरतोर विस्वसिरिन ऊळलाह, पोलुना विचर

8 नना इद वेहतलाह आतन: मीट येसुन विस्वस कीतद पोल्लोतुन, पूरा दुनियामेटोर लोक्कुर केंजतोर.☆ अदिहक मीट येसु किर्स्तुना लोक्कुर आतिर इनजोर, मावा देवुळतुन जोहर कीय्हनन.☆

☆ **1:1 1:1** गलातितोर 1:10; तीतुस 1:1-4 ☆ **1:1 1:1** बळयिर 14:3; 1 कुरिततोर 1:1; 9:1; 2 कुरिततोर 1:1; गलातितोर 1:1; इपिसुसतोर 1:1; कुलुसितोर 1:1-2; 2 तिमोति 1:1-2
 ☆ **1:1 1:1** बळयिर 9:15; 13:2; गलातितोर 1:15-16 ☆ **1:2 1:2** लुकाल 1:69-70;
 रोम सहरतोर 3:21-23; 16:26 * **1:2 1:2** पोलु वेहतव इव पोल्लोड, पूरा सीटेदे पया दोर्किहताड.
 ☆ **1:3-4 1:3-4** मत्थ्याल 1:1; रोम सहरतोर 9:5; गलातितोर 4:4; 1 तिमोति 2:5 ☆ **1:3-4 1:3-4** मत्थ्याल 4:3; मार्कल 1:1; 2 कुरिततोर 13:4 ☆ **1:5 1:5** 16:26 ☆ **1:5 1:5** बळयिर 9:15; रोम सहरतोर 15:18-19 ☆ **1:6-7 1:6-7** यहूदाल 1; तोहचीतव पोल्लोड 17:14 ☆ **1:6-7 1:6-7** 1 कुरिततोर 1:3; 2 कुरिततोर 1:2; गलातितोर 1:3; इपिसुसतोर 1:2; मिलिपितोर 1:2; कुलुसितोर 1:1-2; 1 तिसलुनितोर 1:1; 2 तिसलुनितोर 1:1-2; 1 तिमोति 1:2; 2 तिमोति 1:1-2; तीतुस 1:1-4; पिलेमोन 3; 2 पत्रु 1:2; 2 योहन 3; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5
 ☆ **1:8 1:8** 1 तिसलुनितोर 1:8 ☆ **1:8 1:8** 1 कुरिततोर 1:4; इपिसुसतोर 1:15-16; 5:20; मिलिपितोर 1:3-5; कुलुसितोर 1:3-5; 1 तिसलुनितोर 1:2-3; 2:13; 2 तिसलुनितोर 1:3

9-10 देवुळता मगना बेसता कबुरतुन पोकर कीसोरे, नना पूरा जीवाताहि ताना सेवा कीय्हनन. नना देवुळतुन पार्तना कीयहपा, ऊक-ऊके मीवा सीता कीय्हनन इनजोर, ✨ देवुळिये साक्सि मन्हता. ओसो “ए देवुळबाबा, नीवा विचर मतेके, रोम सहरतोर विस्वसिरगा दायलाह, इद मल्का तेला नाक अग दोर्कि” इनजोर, इह वने पार्तना कीय्हनन. ✨

11 बाराहक इतेके, नावा सेवाता मेटे, मीकु देवुळता जीवाताहि बुद दोर्किसि, मीवा विस्वस बेस मेकना इन्जि, नना मियगा वायलाह ऊळिहनन.

12 इतेके नना मीवा संगे मनदकन अस्के, मीवा विस्वसतुन ऊळिस, नना गिर्दा आयकन. अहे नावा विस्वसतुन ऊळिस मीट वने गिर्दा आयकिर. (इद्रम माट ऐगेने गिर्दा आयकल.)

13 यहूदि आयवोरिन बेसता कबुरतुन वेहचि, उय्तुरिन विस्वसते ततन. अद्रमे मियगडोर उय्तुर मन्कलोरिन वने, विस्वसते ततकन इनजोर, मियगा ऊक-ऊके वायलाह ऊळिदन, मावोरिर; ✨ मति इचानाह बेदाय अडम आसोर मता. ✨ इद पोल्लोतुन मीट पुनदना इनजोर, नना वेहतलाह आतन.

14 सर्कर मन्कलोर आयिर, गेळा-माळातोर आयिर, कगयतोर आयिर, कगयवोर आयिर, सबेटोरिहक किर्स्तुना बेसता कबुरतुन एन्सिह कीयनद मोता, नावा पोगोन मन्हता. ✨

15 अदिनेनाहक मीक रोम सहरतोरिहक वने, बेसता कबुरतुन वेहतलाह नावा गिर्दा मन्हता.

16 मुने यहूदिदिन, ✨ पया यहूदि आयवोरिन, किर्स्तुन विस्वस केवालोर सबेटोरिन पिसिह कीयलाहि, इद कबुरतगा देवुळता लाव मन्हता. ✨ अदिनेनाहक नना दीराते इदिन वेहतलाह पेके-मुने आयोन. ✨

17 देवुळि बेद्रम मन्कलोरिन तना लेहका सेतेमतोर कीसीस्ता इनजोर, इद कबुर वेहतहता. ✨ सुस्ताहि मारेंगा एवनाह, अद पोल्लो विस्वसता लोप्पाडाये! ✨ देवुळता साझमते वेहतपु: बोर देवुळतुन विस्वस कीसि सेतेमतोर आयलाह ऊळिहहोर, ओरे पिसनुर, ✨ इनजोर रासतद मन्हता.

✨ 1:9-10 1:8-10 इपिसुसतोर 1:16; 2 तिमोति 1:3; पिलेमोन 4-5 ✨ 1:9-10 1:9-10 15:23,32 ✨ 1:13 1:13 बळयिर 19:21 ✨ 1:13 1:13 15:22-23 ✨ 1:14 1:14 1 कुरिततोर 9:16 ✨ 1:16 1:16 बळयिर 3:26; रोम सहरतोर 2:9 ✨ 1:16 1:16 1 कुरिततोर 1:18,24 ✨ 1:16 1:16 मार्कल 8:38; 2 तिमोति 1:8,12 ✨ 1:17 1:17 2 कुरिततोर 3:9 ✨ 1:17 1:17 3:21-23; 9:30; पिलिपितोर 3:9 ✨ 1:17 1:17 हबन्कूक 2:4; गलातितोर 3:11; इब्रितोर 10:38

पापम केवालोरिन देवुळ ओड कीस्ता

18 (किस्तुर्ना बेसता कबुर सबेटोरिहके गर्ज मन्हता.) बह इतेके, देवुळतुन सीता केवोर लागवोरु बह कीस्तोर, तमा लागवा बुदते सेतेमतुन मिसिह्तोर. अद्रमतोरा पोगोन देवुळि पका ओड आसि, देवुळदीपताह तना सिक्सा अर्हचीयगा इन्जि, तोहतलाह आता.✧

19 बाराहक इतेके, देवुळता लोप्पाडाड पोल्लोड ओरिहक पोळ्कने दिसिहताड. देवुळिये ओरिहक इव पोल्लोड बेस-नेहना पुन्पिह कीता.✧

20 इतेके देवुळ पंडटव सबेटव, बूम पुटटस्केडाहि लोकरिहक दिसिहताड. देवुळता बेस्केन मारवद लावु, ताना बुदि, इद मन्कलोरिहक दिसवेक तेला, देवुळ पंडटविन ऊळतेके, इव पोल्लोड ओरिहक बेस-नेहना पुनदनाह आस्ताड.✧ अदिनेनाहक देवुळतुन पुनोम इनजोर, ओर इंजेक इनदा पगवोर.✧

21-22 ओर तान पुतोर निटमे, मति अद देवुळि इनजोर मानेम आयोर. ओसो देवुळ माक बेस ऊळिहता इनजोर, तान जोहर वने केवोर. मति (देवुळि इद्रमता, अद्रमता इनजोर,) उगसताड विचर्क कीयलाह आतोर. माट बुदतोरोम, तेल्वतोरोम इन्हतोर, मति बुदलेवोर आतोर.✧ ओर बुदलेवोरा जीवातगा, गंगा पोयतप लेहका आता.✧

23 अमेसा मनदनद देवुळतुन, निमान बेरा डीसातोनिन इनजोर मोळकना वाटो, रेंड दियाड मनवालोर मन्कलोरा, पिटेना, जन्वर्कना, तरस्कना लेहकाडाड बोमाड पंडटोर; ओसो अविस्किन पेन्क इनजोर मोळिकह्तोर.✧

24-26 देवुळिये अमेसा-अमेसातुहक जोहर कीयना लायकता मन्हता, इंगो निटमे! मति ओर सबेटविन पंडटद देवुळतुन माळवा, देवुळ पुटिह कीतविन माळिह्तोर. अह कीसि, देवुळता सेतेमता अगदुन विळिससि, जोलता अगदुन पोयतोर.✧

अदिनेनाहक ओर ओर्विहक-ओर्वीग तमाड मेंदुस्कने लजालेवा करबताड कबस्क कीयिर, ओर्विहक-ओर्वीग साट्यालोरा लेहका आसि, विचर वातप लेहका

✧ **1:18 1:18** 5:9; इपिसुसतोर 2:3; 5:6; कुलुसितोर 3:6 ✧ **1:19 1:19** बळयिर 14:17; 17:24-29; रोम सहरतोर 2:14-15 ✧ **1:20 1:19-20** 10:18 ✧ **1:20 1:20** अय्यूब 12:7-9; देवुळताड पाटाड 19:1-6; यिर्मयाह 5:21-22 ✧ **1:21-22 1:21-22** यिर्मयाह 10:14; 1 कुरिततोर 1:20 ✧ **1:21-22 1:21-22** 2 राजा 17:15; यिर्मयाह 2:5; इपिसुसतोर 4:17-18 ✧ **1:23 1:23** व्यवस्थाविवरण 4:16-18; देवुळताड पाटाड 106:20; यिर्मयाह 2:11; बळयिर 17:29 ✧ **1:24-26 1:24-26** यशायाह 44:20; यिर्मयाह 10:14; 13:25; 16:19

कीथिर इनजोर, देवुळि ओरिन विळिससीता.✧ बह इतेके वेल्लाडे आस्क वने, आळ इर्वुर उंजतप लेहका, दुस्राड आस्कना संगे उंजिहताड.

27 अद्रमे वेल्लाटोर कोयतोर वने, मुतेस्क ततना विळिससि, आळ इर्वुर उंजतप लेहका, लजालेवा दुस्रोर कोयतोर संगे उंजिहतोर. इद्रमतोर आस्क-कोयतोर तमा कीतव लाग्वाड कबस्कना इसबते, देवुळ ईयनद सिक्सातुन दोर्किह कीस्तोर.✧

28 ओरिहक देवुळतुन सीता कीयलाह, मुर्तिय विचर वावो. अदिनेनाहक ओरा बुद करबता मनि, ओप्पवव कबस्क कीथिर इनजोर, देवुळि ओरिन विळिससीता.✧

29-30 अदिनेनाहक ओरु अमेसा सबे लाग्वाड कबस्क कीस्तोर, कोटुल कीस्तोर, दुस्रोरिन कोंडा कीस्तोर, हक्किहतोर, कूदिड दास्तोर,✧ नाळेह कीस्तोर, जग्ळाड पुटिह कीस्तोर, देवुळता अडम मन्हतोर, पका पोगयिहतोर, लाग्वाड आरुडाड पुटिह कीसोरिन मन्हतोर, तलोग-तपेराड पोल्लोड केंजोर.✧ ओराड जीवाड लालुस, मोर्दीप, पोमाडेड, कुळसा, इविस्कने निदिस् मन्हताड.✧

31 ओर बुदलेवोरु, नाळेह केवालोरु, जीवा केवोरु, जीवा लोपवोरु.✧

32 देवुळता अडो मतपु, इद्रमतोर हामुरता सिक्साता लायक मन्हतोर इनजोर, वेर तमा पुतोर.✧ पुन्जाय मति तमाये अद्रम ताकिहतोर. ओसो अद्रम ताकवालोरिन बेसतोर इनजोर वने गिर्दा आस्तोर.

2

देवुळि लोकरा नेयम कीयगा

1 दुस्रोर मन्कलोर इद्रमताड लाग्वाड कबस्क कीस्तोर इनजोर, बोर-बोरु दुस्रोराड कसुर्क तोहतहतोर.✧ ओरगडाह ओर्वोग-ओर्वोग मन्कन, इंजेक वेहतलाह आतन: निमा वने अवे लाग्वाड कबस्क केविना? बेद्रम निमा ओराड कसुर्क तोहतलाह आतिन, अद्रमलेहकाने निमा नीवाड वने कसुर्किन तोहतलाह आतिन.✧ अदिनेनाहक देवुळता मुनेह, नना कसुरलेवोनन इनदा पगविन.

✧ **1:24-26 1:24-26** इपिसुसतोर 4:19; 1 तिसलुनितोर 4:5 ✧ **1:27 1:27** लैव्यव्यवस्था 18:22; 20:13; 1 कुरिततोर 6:9 ✧ **1:28 1:28** 2 तिसलुनितोर 2:11 ✧ **1:29-30 1:29-30** 2 कुरिततोर 12:20 ✧ **1:29-30 1:29-30** 2 तिमोति 3:2 ✧ **1:29-30 1:29-30** तीतुस 3:3 ✧ **1:31 1:31** 2 तिमोति 3:3 ✧ **1:32 1:32** 6:21-22 ✧ **2:1 2:1** 1 कुरिततोर 4:5 ✧ **2:1 2:1** 2 शमूल 12:5-7; मत्थाल 7:1; लूकाल 6:37

2 ऊळा, बोर लोकुर इद्रमताड लाग्वाड कबस्क कीस्तोर, ओरिन देवुळि सेतेमते नेयम कीसि सिक्सा ईस्ता इनजोर, माट पुतल.

3 निमा लाग्वाड कबस्क केवालोरान्द कसुर्किन तोहतलाह आतिन, मति अवे कबस्क निमा वने कीयलाह आतिन. इतेके देवुळि नेयम कीयहपा, नना पिहट अरयकन इनजोर, बेद्रम इहनिन?

4 देवुळि नीक बेचोन गूनम तोहतहता, उंदिय देबा नीक सिक्सा एवो, मति निमा तानेके मिळन्दलाहि, अद नीक केपिहता.✧ इव पोल्लोना निमा सीता केविना? केंजा, देवुळता गूनमतुन ऊळिसि, नीवा पापमतुन विळिसिसि, नीक देवुळतेके वाया पोयहता.

5 मति निमा इतेके कैगम आसि, पापमता अगादाहि मलवोन इहनिन.✧ देवुळि तना ओडतुन उंद दिया तोहतगा. अस्के ताना सेतेमता नेयमतुन, सबेटोर ऊळनुर.✧ नेंड निमा ताना पोल्लोतुन केंजविन इतेके, अद दिया नीवा सिक्सातुन बेर्सिह कीयना लेहकान आतिन.

6 बह इतेके, ओर्वोग-ओर्वोग मन्कनाड कबस्किन ऊळिसि, देवुळि ओना नेयम कीयगा.✧

7 बोर मन्कलोर आरेम आयवा, बेसताड कबस्क कीसि,✧ देवुळतगडाहे मान, कदर,✧अमेसाता पिसमुळ दोर्किह कीयलाह ऊळिहतोर, ओरिहक देवुळि अमेसाता पिसमुळ ईयगा.✧

8 बोर बार तमेनाहके कदर पर्हीकिहतोर,✧ सेतेमतुन केंजोर, मति लाग्वाड पोल्लोड केंजिहतोर,✧ ओरा पोगोन देवुळ ओड आसि, पका सिक्सा ईयगा.✧

9 लाग्वाड कबस्क कीसोर अनवालोरिहक, देवुळि पका सिक्सा ईयगा. मुने यहुदिरिहक ईयगा,✧ ओरा संगे यहुदि आयवोरिहक वने.

10 मति बेसताड कबस्क कीसोर अनवालोरिहक बार मान, कदर, सुकम ईयगा; मुने यहुदिरिहक ईयगा, ओरा संगे यहुदि आयवोरिहक वने.

✧ 2:4 2:4 पिसमुळि 34:6; रोम सहरतोर 3:25-26; 9:22; 11:22; इपिसुसतोर 1:7; 2:7; 1 तिमोति 1:16; तीतुस 3:4-5; 1 पत्रु 3:20; 2 पत्रु 3:9,15 ✧ 2:5 2:5 तोहचीतव पोल्लोड 2:21 ✧ 2:5 2:5 2 कुरिततोर 5:10; यहुदाल 6 ✧ 2:6 2:6 देवुळताड पाटाड 62:12; मत्थाल 16:27 ✧ 2:7 2:7 लूकाल 8:15; इब्रितोर 10:36 ✧ 2:7 2:7 इब्रितोर 2:7; 1 पत्रु 1:7 ✧ 2:7 2:7 मत्थाल 25:46 ✧ 2:8 2:8 2 कुरिततोर 12:20; ग्लातितोर 5:19-21; पिलिपितोर 1:15-17; 2:3; याकुब 3:14,16 ✧ 2:8 2:8 2 तिसलुनितोर 2:12 ✧ 2:8 2:8 2 तिसलुनितोर 1:8 ✧ 2:9 2:9 1:16

11 बह इतेके, देवुळि बोने मोकम ऊळिस नेयम केवो.✧

12-13 इतेके मोसानाड अडोड पुन्ज, पापम कीतोर सबेटोर यहुदिरिहक, अवे अडोड वेहतपु, देवुळ सिक्सा ईयगा.✧ बाराहक इतेके, सिरप अडोड केंजवालोर मन्कलोरिन देवुळि सेतेमतोर इनो. अडोड वेहतप ताकवालोरिने, सेतेमतोर इन्हता.✧ अहे मोसानाड अडोड पुनवोर यहुदि आयवोरिन वने, ओरा पापमतेनाहक देवुळि सिक्सा ईयगा.

14-15 बाराहक इतेके, ओर तमाय बुदते अडोड वेहतप कीस्तोर. अस्के ओर मोसानाड अडोन पुनवेकाय, आपुना जीवातगा अव अडोन तासतप लेहका मन्हतोर. मोसानाड अडोना लेहकाडाड पोल्लोड, ओरा जीवातगा रासिस मन्हताड इनजोर, ओर तोहतहतोर.✧ ओरा जीवातगा मनदनव अडोना इसबते, ओर कीयनाड कबस्क सेतेमताडा, इलवेक लागवाडा इनजोर, ओराड विचर्क वेहतहताड.✧

16 इव सबे पोल्लोड बेस्के आयनुड इतेके, नना पोकुर कीयनद बेसता कबुरता इसबते, देवुळता अदिकरते येसु किर्स्तु उंद दिया लोकुरा नेयम कीयनोग अस्के. ओरा जीवातगा मकतव पोल्लोन पुन्जि, ओरा नेयम कीयनोग.✧

यहुदिरगा अडोड मन्जाय, अह ताकोर

17 इंजेके मियगडाहि उत्युर यहुदिरोम इहनिर. ओसो मयगा मोसानाड अडोड मन्हताड, माटे देवुळता लोकुरोम, (अदिहक माक देवुळताहि सिक्सा दोर्की) इनजोर, मीट पोगयिह्निर.✧

18 मोसानाड अडोड कगायताहक, देवुळता विचर मतपु बेद्रम ताकना, ओसो बेसतल अगि बेदु इनजोर, मीट पुतिर.

19 निटमे तोववोरिन देवुळता अग तोहवालोरोम, ईकळते ताकवालोरिहक वेहच एवालोरोम इनजोर, मीट इहनिर.✧

20 मोसानाड अडोड माकु पूरा तेल्व ईस्ताड, सेतेम तोहतहताड इनजोरे, माटु तेळियवोरिन कागहवालोरोम, देवुळतुन पुनवोरा गूस्रोम इनजोर, मीट इहनिर.

21 मति बेद मीट दुसोरिन कागहतहनिर, अद मीट कुद बाराहक कगायविर?✧

✧ 2:11 2:11 व्यवस्थाविवरण 10:17; बळयिर 10:34; रोम सहरतोर 9:14 ✧ 2:12-13

2:12-13 3:19 ✧ 2:12-13 2:12-13 मत्याल 7:21,24-27; याकुब 1:22-25

✧ 2:14-15 2:14-15 बळयिर 10:35; रोम सहरतोर 1:19 ✧ 2:14-15 2:12-15

1 कुरिततोर 9:21 ✧ 2:16 2:16 बळयिर 10:42; 17:31; रोम सहरतोर 3:6; 14:10;

2 कुरिततोर 5:10 ✧ 2:17 2:17 मीका 3:11; योहन 5:45; रोम सहरतोर 3:27; 9:4

✧ 2:19 2:19 मत्याल 23:16-17,19,24,26; योहन 9:40-41 ✧ 2:21 2:21 मत्याल

23:3

कलनद आयो इनजोर दुसोरिन वेहतहनिर, मति मीट कुद बाराहक कलिहनिर?

22 साद्याल कबळ केमाट इनजोर दुसोरिन काहहतहनिर, मति मीट कुद बाराहक साद्याल कबळ कीयहनिर? पेन-बोमान लागोड इनजोर इहनिर, मति अविस्कनाड राबुळकनगा मनदनद सामनतुन बाराहक कलिस ओय्हनिर?*

23 मयगा देवुळताड अडोड मन्हताड इनजोर, मीट पोगयिहनिर.* मति अवे अडोन माळवा, बाराहक देवुळता बदनम कीयहनिर?*

24 देवुळता साङ्गम मीवा लोप्पा करल वेहतहता: यहुदि आयबोरमन्कलोर मीक ऊळिसि देवुळतुन पास्किहतोर. *

25 मीट मोसानाड अडोड वेहतप ताकतिर इतेके, मीट निटम देवुळता मन्कलोरि आतिर, मीवा डायना रिबज कीतदिना पायदा मन्हता*.* मति मीट अव अडोड माळवेके, डायना रिबजता बाताल पायदा?*

26 अद्रमे डायना रिबज केवोर यहुदि आयवोर, अडोड वेहतप ताकतेके, ओर वने देवुळता लोकरगा कलियनुर,* कलियिसि डायना रिबज कीतपे आयनुर.*

27 अद्रमतोरे मीवा पोगोन कसुर वाटनुर. बह इतेके मीट डायना रिबज कीतिर, ओसो मोसाल रासतव अडोड मियगा मन्हताड, मति अव अडोन मीट माळविर.*

28 नना इद्रम बाराहक इहनन इतेके, सिरप यहुदि जातते पुटोर, पोग-पोगोन मेंदुलते डायना रिबज कीतो, निटम यहुदि मन्कलोर (इतेके देवुळता मन्कलोर) आयोर.*

29 निटम यहुदि मन्कल आयना इतेके, जीवाता पोल्लो आंदु. निटमता डायना रिबज कीयनद इतेके, रासतव अडोन नोमनद आयो. मति देवुळतुहक विचर वायनद डायना रिबज इद आंदु: इतेके देवुळता जीवा मन्कना जीवाता पाळना बुदतुन डायिस पोहचीस्ता.* अद्रमतोग मन्कल लोकराहि आयो मति, देवुळताहि कदर

* 2:22 2:22 बळयिर 19:37 * 2:23 2:23 2:17 * 2:23 2:20-23 याकुब 3:1 * 2:24 2:24 यशायाह 52:5; यहजेकेल 36:20-21; 2 पत्र 2:2 * 2:25 2:25

ग्लातितोर 6:13 * 2:25 2:25 यहुदिगा पेदामुय्तोग अब्रहमिहक, देवुळि वेहतद करलता सीना इद डायना रिबज आंदु. अदिहके यहुदि लोकर पेकाल पुटटापया, आट दियाने पेकाना कोड तोलातुन डायिहतोर. (पुटमुळि 17:9-14) * 2:25 2:25 यिर्मयाह 4:4; 9:25-26; 1 कुरिततोर 7:19; ग्लातितोर 5:3 * 2:26 2:26 2:14-15 * 2:26 2:26 3:30; 8:4; ग्लातितोर 6:15; इपिसुसतोर 2:11 * 2:27 2:27 मत्याल 12:41; 1 कुरिततोर 7:19 * 2:28 2:28 योहन 8:39; रोम सहरतोर 9:6; ग्लातितोर 6:15; इपिसुसतोर 2:11 * 2:29 2:29 7:6; 1 कुरिततोर 7:19; 2 कुरिततोर 3:6; पिलिपितोर 3:3; कुलसितोर 2:11

पर्हकिहह्तोग.☆

3

1 (नावाड इव पोल्लोन केंजिसि, मीट यहुदिरिरइद्रम ताल्हकेरिरः) अह इतेके, यहुदिरिरोम आस बाताल पायदा? डायना रिबज कीस बाताल पायदा?

2 (अस्के नना इनेननः यहुदि मन्कल आसि डायना रिबज कीतोग इतेके,) पका पायदा दोर्किहता. मोदुल पोल्लो इद इतेके, देवुळि तना साश्रमतुन, माक यहुदिरिहके ईस मता.☆ *

3 मति उय्तर यहुदि मन्कलोर, तमा किरिया कीतपु, अद साश्रम वेहतप ताकोर.☆ ओर अद्रम कीताहकु, बह देवुळ वने, तना करल कीतपु, केवो आयगाया?

4 आयो! निटम कीयगाये. देवुळि! नीवा पोल्लो चुकवा सेतेम दिसगा. निमा नेयम कीयहपा, नीवाय पोल्लो ताकगा,☆ इनजोर रासतप लेहका, सबेटोर जोल मतेक तेला, देवुळि सेतेमे मन्हता.☆

5 उय्तर तमा मन्कना बुदते इद्रम इनेर, “मावा पापमतेनाहकु, देवुळि पका सेतेम दिसिहता. पापमता इद्रम पायदा आस्ता इतेके, देवुळि माक सिक्सा ईसि, सेतेमते नेयम केवो,” इनेर.

6 मति अद्रम इनदनद पका बयतळ पोल्लो आंदु! देवुळि सेतेमते नेयम केवेक अचोन, पूरा बूममेटोरा बेद्रम नेयम कीयगा?☆

7 “माट लाग्वाड कबस्क कीताहकु, देवुळता सेतेम बेस-नेहना दिसिहता. अदिहक तान्क एक्वा मान दोर्किहता. इतेके मावा पापमतेनाहक, देवुळि बाराहक मावा नेयम कीयगा?” इनजोर मीट ताल्हकेरिर.☆

8 इद्रम विचर केवालोरु, “माट लाग्वाड कबस्क कीसोर दाकल, अस्के देवुळतुहक मान दोर्कसोर दायगा,” इन्हतोर.☆ ओसो पोलुर वने अद्रमे कागहतहतोर इनजोर, उय्तर मावाड कूदिड दास्तोर.☆ मति वेर कूदिड अनवालीरिहक, देवुळ सिक्सा ईयगा. वेर कतमतोर अद सिक्साता लायक मन्हतोर.

☆ 2:29 2:29 योहन 5:44; 12:43; 1 कुरिततोर 4:5; 2 कुरिततोर 10:18 ☆ 3:2 3:2

व्यवस्थाविवरण 4:8; देवुळताड पाटाड 147:19; बळयिर 7:38; रोम सहरतोर 9:4 ☆ 3:2 3:2

पोल वने यहुदि मन्कल आदोग. बेदिन माट पाळना साश्रम इहनल, अदे यहुदिरा पूरा साश्रम आंदु, अद वेलाते

पूना साश्रम इले आस मता. ☆ 3:3 3:3 10:16; इब्रितोर 4:2 ☆ 3:4 3:4 देवुळताड पाटाड

51:4 ☆ 3:4 3:3-4 देवुळताड पाटाड 116:11; 2 तिमोति 2:13 ☆ 3:6 3:6 2:16

☆ 3:7 3:7 9:19 ☆ 3:8 3:8 6:1 ☆ 3:8 3:8 2 कुरिततोर 6:8

इद बूमते कसुरलेवोग बोगे इलेग

9 पया बह कीयना? बह माट यहुदिरल, दुस्राड जातिनोरिहकाय कमि कसुरतोरल महनला? आयो, इलवल! यहुदिर मनिर, यहुदि आयवोर मनिर, सबेटोरे पापमते मन्हतोर इनजोर, ✨ नना इंजेकेन मीक तेळियिह कीस मतन.†

10 देवुळता सास्त्रम इद्रमे वेहतहता:

सेतेमतोग बोगे इलेग, ओर्वोग वने इलेग.

11 तेळियतोग ओर्वोग वने इलेग.

देवुळतुन पुनदलाह बोगे विचर केवोग.

12 सबेटोरे देवुळतगडाहि लेसतोर. कतमतोर बेदे कबळतुहक अरवोर.

बेसता कबळ केवाल बोगे इलेग, ओर्वोग वने इलेग. ✨

13 ओर कयमुल तोडिनोर, ओराड वेंजेहक अमेसा जोल वळ्हकिहताड, ✨

ओराड तोडिने वळ्हकनाड पोल्लोड, तरसता वीसमलेहकाने मन्हताड. ✨

14 ओराड तोडिनाहि, सरपताड ओसो कुळसाताड पोल्लोड पेससोरिन मन्हताड. ✨

15 दुसोरिन हक्कलाहि, पका सुर्निस आस्तोर.

16 ओर बेक अतेकाय, अगडा सामनतुन बूळे कीसोर दास्तोर. दुसोरिन तिपल कीसोर दास्तोर.

17 दुसोरि संगे कलियिस, गूनमते मनदनदिन पुनोर. ✨

18 देवुळतुहक रेयिस मनदनद पोल्लोतुन, ओर मुर्तिय सीता केवोर, ✨

इनजोर वेहतहता. ✨

19 इंजेके माक यहुदिरिहके, देवुळि तनाड अडोना सास्त्रम ईता इनजोर पुहनल. इतेके सास्त्रमते रासतव इव पोल्लोड, मावाय कसुरतुन तोहतहताड. ✨

इद्रमलेहका देवुळि नेयम कीयहपा, तान बोगे कसुरलेवोनन इनदा पगवोग. पूरा बूममेटोर तमाड लाग्वाड कबस्कनेनाह देवुळता मुनेह जबब्दर आयनुर.

20 बाराहक इतेके, अडोना इसबते ताकलाह ऊळतेके, बोगे मन्कल देवुळता मुनेह सेतेमतोग आयोग. ✨ मति इव अडोडे मावा पापमतुन, माक बेस पुन्पिह

✨ 3:9 3:9 7:14; 11:32 † 3:9 3:9 1:18-32 अगा पोल यहुदि आयवोरा पापमतुन तोहतहतोग; 2:1-29 अगा यहुदि जाततोर पापमतुन तोहतहतोग. ✨ 3:12 3:10-12 देवुळताड पाटाड 14:1-3; 53:1-3 ✨ 3:13 3:13 देवुळताड पाटाड 5:9 ✨ 3:13 3:13 देवुळताड पाटाड 140:3; याकुब 3:8 ✨ 3:14 3:14 देवुळताड पाटाड 10:7; इपिससतोर 4:31 ✨ 3:17 3:15-17 यशायाह 59:7-8 ✨ 3:18 3:18 देवुळताड पाटाड 36:1 ✨ 3:18 3:10-18 1 योहन 1:8 ✨ 3:19 3:19 2:12-13 ✨ 3:20 3:20 देवुळताड पाटाड 143:2; बळयिर 13:39

कीसीस्ताड.✧

देवुळि लोकरिन बेद्रम सेतेमतोर कीस्ता

21-23 इद्रमि, यहुदिर आयिर, यहुदि आयवोर आयिर, सबेटोर पापम कीतोर. कीताहकु, देवुळताहि दोर्कनद मान, कदरतगा एवया पगवोर.‡ मति इंजेके, अडोड माळवालेवा, मन्कलोरिन सेतेमतोर कीयलाहि, देवुळि ओरिहक दुम्रा अग तयर कीता.✧ अद अगदा लोप्पा, मोसानाड अडोना सास्रम, अहे देवुळता कबुरतोर सास्रम वने, मुनेन वेहता.✧ अद अग इद्रम मन्हता इतेके, मन्कलोर येसु किर्स्तुन विस्वस कीतेके, देवुळि ओरिन सेतेमतोर इनजोर इन्हता.✧ विस्वस केवालोर बोर मनिर, देवुळि ओरा जात-कुलमतुन ऊळवा, ओरिन सेतेमतोर इनदगा.✧

24 किर्स्तु येसु मन्कलोरिन पापमताहि विळिसह कीतोग,✧ इद्रम देवुळि तना दयाते, मन्कलोरिन सेतेमतोर कीस्ता.✧ इद पोल्लोतेनाहक, मन्कलोर देवुळतुहक बाताले ईयना गर्ज इले.✧

25-26 मन्कलोर तना संगे गूनम आयना इनजोर देवुळि, येसुना मावा पापमता सिक्सातेनाहक मोक आयलाह, निल्पिह कीता.✧ येसु तना जीवा ईसि, नेतुर पोहतोग इन्जि,✧ माट विस्वस कीताहकु, देवुळि माक सेतेमतोर इन्हता.✧ येसु वायनामुने, मन्कलोरिहक ओरा पापमता सिक्सा देवुळि एवो. बाराहक इतेके, पया येसु ओरा पापमतेनाहक, मोक अरयनोग इनजोर पुन्जि, देवुळि केपिंदु.✧ इद्रमि, देवुळि सेतेमता मन्हता, अहे येसुन विस्वस केवालोरिन, सेतेमतोर कीयनद मन्हता इनजोर, माट इंजेक पुहनल.

✧ 3:20 3:20 4:14-15; 5:20; 7:7-8; 1 कुरिततोर 15:56; 2 कुरिततोर 3:7; गलातितोर 3:22 ‡ 3:21-23 3:21-23 2:7 ऊळट. ✧ 3:21-23 3:21-23 1:17; 4:5; 9:30 ✧ 3:21-23 3:21-23 बळयिर 10:43; रोम सहरतोर 1:2 ✧ 3:21-23 3:21-23 2 कुरिततोर 5:21; गलातितोर 2:16,20; 3:22; इपिसुसतोर 3:12 ✧ 3:21-23 3:21-23 4:11,16-17; 10:3-4,12; 1 कुरिततोर 12:13; 2 कुरिततोर 3:9; गलातितोर 3:28; कुलुसितोर 3:11 ✧ 3:24 3:24 1 कुरिततोर 1:30; इपिसुसतोर 1:7; कुलुसितोर 1:14; इब्रितोर 9:15 ✧ 3:24 3:24 8:30; 1 कुरिततोर 6:11 ✧ 3:24 3:24 4:4-5,16-17; इपिसुसतोर 2:8 ✧ 3:25-26 3:25-26 इब्रितोर 2:17; 1 योहन 2:2; 4:10 ✧ 3:25-26 3:25-26 1 कुरिततोर 5:7; इपिसुसतोर 1:7; इब्रितोर 9:14,28; 1 पत्रु 1:18-19; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5 ✧ 3:25-26 3:25-26 5:9,18; 2 कुरिततोर 5:21; इपिसुसतोर 2:13 ✧ 3:25-26 3:25-26 बळयिर 14:16; 17:30; रोम सहरतोर 2:4

27 अदिनेनाहक इंजेक, नना अडोड वेहतप ताकताहकु, देवुळता मुनेह सेतेमतोनन आतन इनजोर, बोगे पोगयसोर तिरिय पगवोग.☆ बह इतेके, माट विस्वस कीयनद इसबतेने, सेतेमतोरल आरुहनल, मावाड कबस्कना इसबते आयो.☆

28 इदे मोदुल पोल्लो माट काग्रहतहनोमः § अडोन माळतेक आयो, मति किस्तुना पोगोन विस्वस तासतेकेने, देवुळि माकु सेतेमतोर इन्हता.☆

29 (इद पोल्लो वने विचर कीस ऊळाट्,) देवुळि सिरप यहुदिराय देवुळिया? आयो! अदु यहुदिरा वने, यहुदि आयवोरा वने देवुळि.☆

30 बह इतेके कतमतोरा उंदिय देवुळ मन्हता.☆ यहुदिर मनिर, यहुदि आयवोर मनिर, ओरा विस्वसता मेटेने, देवुळि ओरिन सेतेमतोर कीस्ता.☆

31 अह इतेके, माट अडोन माग्रडतप लेहका आतला? आयो! विस्वस कीतेकेने, देवुळता जीवा माकु अडोड वेहतप ताकिह कीस्ता.☆

4

अब्रहम बेद्रम सेतेमतोग आतोग

1 इंजेके मावा यहुदि मन्कलोरा पेदामुय्तोग अब्रहमना पोल्लो वेहतकनः अब्रहम मुय्तोन देवुळि बेद्रम सेतेमतोनिन इता?

2 ओनाड कबस्कने देवुळ ओन सेतेमतोनिन इता इतेके, नना बेरोनन इन्जि, ओग पोगयसोर तिरिय पगवेग.☆ (मति देवुळता मुनेह बोगे अद्रम पोगय पगवोग.)☆

3 देवुळता सास्त्रमते रासतपु, अब्रहम देवुळता पोल्लोतुन नमतोग. ओग नमनदिन ऊळिसि, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता. ☆ इनजोर रासतद मन्हता, इदिन पुतिरे.

4 इंजेके कबळतुहक अनवाहकु, दोर्कनव कोतानु कूलि इन्हतोर. दर्मम कोताड दोर्कताड इनजोर इनोर. ओग कबळ कीताहके, अव कोताड ओन्क दोर्कताड.☆

5 अद्रमे बोगे मन्कल बेसताड कबस्क कीसि, (कमय कीतप लेहका, देवुळता मुनेह) सेतेमतोग आया पगवोग. मति लाग्वोरिन सेतेमतोर कीयनद देवुळतुन नमिस,

☆ 3:27 3:27 2:17,23; 4:2; 1 कुरिततोर 1:29-31 ☆ 3:27 3:27 9:31 § 3:28 3:28 "माट" इतेके पोलु ओसो तना तोळतोर. ☆ 3:28 3:28 बळयिर 13:39; रोम सहरतोर 5:1; इपिसुसतोर 2:9 ☆ 3:29 3:29 बळयिर 10:34-35; रोम सहरतोर 9:24; 10:12; 15:9; गलातितोर 3:28 ☆ 3:30 3:30 1 तिमोति 2:5 ☆ 3:30 3:30 2:26; 4:9-12,16-17; गलातितोर 3:8 ☆ 3:31 3:31 मत्याल 5:17; रोम सहरतोर 8:4 ☆ 4:2 4:2 3:27 ☆ 4:2 4:2 1 कुरिततोर 1:31 ☆ 4:3 4:3 पुटमुळि 15:6; गलातितोर 3:6; यान्कुब 2:23 ☆ 4:4 4:4 11:6

ओन्क ताक पोयतगा. अस्केने देवुळि ओन सेतेमतोनिन इन्हता.☆(इतेके ओन्क कूलि ईयना लेहका आयो, मति दर्मम कोताड ईयना लेहका आस्ता.)☆

6 वेल्लाय मुने दाविद राजाल वने इद्रमे वेहतोग, देवुळि बोर मन्कलोराड कबस्किन ऊळवा, ओरा विस्वसतुहके ओरिन सेतेमतोर इन्हता, ओर देव्वातोऱ्. देवुळताड पाटानगा दाविद इद्रम रासतोग:

7 बोनाड कसुर्किन देवुळ मापि कीता, ओग देव्वातोऱ्.

8 बोना पापमतुनदेवुळि सीता केवो, ओग गिर्दातोऱ्. ☆
इनजोर रासतोग.☆

9-10 बह सिरप डायना रिज कीतोर यहुदिरिहके, अद देव्वा दोर्किहताया? डायना रिज केवोरिहक दोर्कोया?☆ ओसोवने अब्रहम मुय्तोना पोल्लो तेहतहनन: अब्रहमना विस्वसतुहके, देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता इनजोर, माट ऊळतल. इद ऊळाट, देवुळि अब्रहमिन बेस्के सेतेमतोनिन इता? डायना रिज कीतस्केया, केवस्के? डायना रिज केवस्केने इता.*

11 ओग डायना रिज केवस्केन, देवुळतुन विस्वस कीतोग. अदिनेनाहक अद ओन सेतेमतोनिन इता. ओना विस्वसते ओग देवुळता मुनेह सेतेमतोग आतोग इनजोर तोहतलाह, देवुळि ओन डायना रिजता सीना कीया वेहता.☆ इंजेक वने डायना रिज केवा, देवुळतुन विस्वस केवालोर सबेटोरिन, अद सेतेमतोर इन्हता.☆ अदिनेनाहक विस्वसतेनाह ऊळिसि, ओरा वने अब्रहम पेदामुय्तोग आस्तोग.

12 इंजेके अब्रहम डायना रिज केवस्के, बेद्रम विस्वसता अगदे ताकिदोग, अद्रमे डायना रिज कीतोर यहुदिर वने, विस्वसता अगदे ताकतेक अचोन, विस्वसतेनाह ऊळिसि, ओरा वने अब्रहम पेदामुय्तोग आस्तोग.☆

करल कीस ईयनद बर्कत, विस्वसतेने दोर्किहता

13 पूरा बूम मीके आयगा इनजोर, देवुळि अब्रहमिहकु, ओना कूळतोरिहकु, पोल्लो विळिसस मता.☆मोसानाड अडोन अब्रहम माळताहकु, अद्रम पोल्लो

☆ 4:5 4:5 योहन 6:29; रोम सहरतोर 3:21-23 ☆ 4:5 4:4-5 3:24 ☆ 4:8 4:7-8 देवुळताड पाटाड 32:1-2 ☆ 4:8 4:8 2 कुरिततोर 5:19 ☆ 4:9-10 4:9-10 3:30; गलातितोर 3:13-14 * 4:9-10 4:9-10 अब्रहम डायना रिज कीतदिहकाय, 14 वर्साना मुने, देवुळि ओन सेतेमतोग इता (पुटमुळि 15-17 अदूयय). ☆ 4:11 4:11 पुटमुळि 17:10-11,24 ☆ 4:11 4:11 3:21-23 ☆ 4:12 4:11-12 3:30 ☆ 4:13 4:13 पुटमुळि 17:4-6; 22:17-18; इब्रितोर 7:6

विळसो; मति ओग विस्वस कीताहकु सेतेमतोग आतोग, अदिहके कीता*(अब्रहम इतेक मोसाहकाय मुनेता कालमतोग आंदोग).

14-15 देवुळि पोल्लो विळसतद बर्कततुन, मोसानाड अडोड माळवालोरि दोर्किह कीस्तोर इतेके, विस्वसता बाताल गर्ज? देवुळ विळसतद पोल्लो वने उगसिन आवालि,* (बह इतेके, मोसानाड अडोड वेहतप, बोगे ताक पगवोग.) * अदिहक अविस्किन माळलाह ऊळवालोरिहक, देवुळता सिक्साये दोर्किहता.* मति देवुळि अब्रहमिन पोल्लो विळसतस्के, देवुळताड अडोड इलवाय मताड. अदिहक अडोड देहतनद पोल्लो अस्के मुर्तिय पेसो.*

16-17 देवुळि बेदिन ईकन इन्जि पोल्लो विळिसस मता,* अदिन देवुळतुन विस्वस केवालोरि दोर्किह कीस्तोर. अदु देवुळता दयातेने, सबेटोर विस्वस केवालोरिहक निटमे दोर्कगा.* सिरप मोसानाड अडोन मानेम आयवालोर यहुदि विस्वसिरिहके आयो, मति अब्रहमना लेहका विस्वस केवालोर सबेटोरिहके दोर्कगा.* देवुळि अब्रहमिहक विळसतद पोल्लो साङ्गमतगा इद्रम रासतद मन्हता: नना नीक वेल्लाडे जातिनोरा पेदामुय्तोग कीतन, * इनजोर रासतद मन्हता. इद्रम विस्वस केवालोर माट सबे जातिनोर मन्कलोरिहक, देवुळता मुनेह अब्रहमे पेदामुय्तोग आतोग.*

हातोरिन जीवा अर्हतनु, लेवविन मनाह कीयनद देवुळतुन,* अब्रहम विस्वस कीतोग.

18-19 नीवा जालपिल लेक पगवप आडगा, * इनजोर देवुळि ओन करल कीस मता. अस्के ओना वय्स नूर वर्साड लेहका आस मता,* ओना मैदुल वने कुलिस मता*. ओना मुते साराल वने वंजो मता.* इंजेके माक जालपिल आयलाह बाताल आसा मनदगा इन्जि, ओग विचर कीतोग. तेला मति ओग विस्वसते कमजोर आयवा, देवुळता करलतगा आसा ताससोरिन मंदोग.*

* 4:13 4:13 9:7-9; ग्लातितोर 3:16,29; इब्रितोर 11:7 * 4:14-15 4:14-15 ग्लातितोर 3:18 * 4:14-15 4:14-15 7:7 * 4:14-15 4:14-15 3:20; 7:10-13; ग्लातितोर 3:10 * 4:14-15 4:14-15 5:13 * 4:16-17 4:16-17 15:8 * 4:16-17 4:16-17 3:24 * 4:16-17 4:16-17 3:21-23; ग्लातितोर 3:7,13-14 * 4:16-17 4:16-17 पुटमुळि 17:5 * 4:16-17 4:16-17 3:30; 9:7-9; ग्लातितोर 3:16 * 4:16-17 4:16-17 यशायाह 48:13; 51:2; योहन 5:21; इब्रितोर 11:3 * 4:18-19 4:18-19 पुटमुळि 15:5 * 4:18-19 4:18-19 पुटमुळि 17:17 * 4:18-19 4:18-19 इब्रितोर 11:12 * 4:18-19 4:18-19 पुटमुळि 18:11 * 4:18-19 4:18-19 8:24

20 देवुळि पोल्लो विळसतप कीस्ताया, केवो इनजोर, रेंड विचर्क केवोग, विस्वसतुन विळसोग, मति ओग विस्वसते पका मेःकसोर अतोग. अद विस्वसते ओग देवुळतुहक मान ईतोग.

21 देवुळि पोल्लो विळसतप लेहका कीया पगयहता इनजोर, देवुळता पोगोन ओना पका बर्वस मता.✧

22 इद पोल्लोतेनाहके देवुळि ओन सेतेमतोनिन इता. ✧

23 सांभ्रमते रासतद इद पोल्लो सिरप अब्रहमनेनाहके इले,

24-25 मति मयेनाहक वने रासतद मन्हता.✧ मावा पापमतेनाहके, येसुसामिन हव्कलाह, लोकुरा कयदे देवुळ विळिसीता.✧ अदिहक माट ताना मुनेह सेतेमतोरल आतल.✧ ओसो माक सेतेमतोर कीतद पोल्लोतुन करल कीयलाहिये, अद येसुन हामुरतगडाह तेःकिह कीता.† मावा येसुसामिन हामुरतगडाह जीवा अर्हतद देवुळता पोगोन, माट विस्वस कीतल.✧ अदिनेनाहक माक वने अद सेतेमतोर इनदगा.

5

देवुळि सेतेमतोर इताहकु, बेद्रमता बर्कत दोर्किहता

1 मावा विस्वसतेनाहकु, देवुळि माक सेतेमतोर कीता इनजोर,✧ मावा किर्स्तु येसुसामिना मोकतेनाहकु, माट देवुळता संगे गूनम आतल.✧

2 माट विस्वस कीताहकु, येसुसामि माकु देवुळता दया दोर्किह कीसीतोग,✧ अद दयाते माट इंजेक पिसिहनल.✧ ओसो आक्रिते माट देवुळता डीसातुन ऊळसोर, ताना संगे मनदकल इनजोर, इद आसाते बेस-नेहना गिर्दा आतल.✧

✧ **4:21 4:21** पुटमुळि 18:14; इब्रितोर 10:22; 11:19 ✧ **4:22 4:22** पुटमुळि 15:6 ✧ **4:24-25 4:23-25** 15:4; 1 कुरिततोर 9:9-10; 10:11; 2 तिमोति 3:16-17 ✧ **4:24-25 4:24-25** यशायाह 53:4-5; रोम सहरतोर 5:6,8; 8:32; इपिसुसतोर 5:2 ✧ **4:24-25 4:24-25** 5:18 ✧ **4:24-25 4:24-25** लैव्यव्यवस्था 16:17; 1 कुरिततोर 15:17; 2 कुरिततोर 5:21 † **4:24-25 4:24-25** 8:30 ऊळट ✧ **4:24-25 4:24-25** बळयिर 2:24; रोम सहरतोर 10:9; 1 पत्रु 1:21 ✧ **5:1 5:1** 3:28 ✧ **5:1 5:1** कुलुसितोर 1:20 ✧ **5:2 5:2** इपिसुसतोर 2:8,18; 1 पत्रु 3:18 ✧ **5:2 5:2** 1 कुरिततोर 15:1 ✧ **5:2 5:2** 12:12; 1 पत्रु 1:6

3 वेट आसातेन आयो, मति मावाड तिपल्कने वने, बेस-नेहना गिर्दा आतल. ✨
बह इतेके, बेस्के माट तिपल्कने अरयहनल, अस्के माट दीरा पोस मनदनदिन
कगयिहनल. ✨

4 अदम दीरा पोस मतेके, मावा विस्वस बेस मेगिहता. अस्के देवुळि माक
करल कीसीयनद बर्कत, माक दोर्कगा इनजोर, माट आसा तासिहनल. ✨

5 मावा इद आसातुन, देवुळि बेस्केन देहो आयगा इनजोर, माट पुहनल. ✨
बाराहक इतेके, मावा जीवातगा निंदिस बल्क अरनाह, देवुळि तना जीवातुन
वळता, ✨ वळसि अद माक बेचोन जीवा कीस्ता, इदिन तोहता.

6 मुने माट मावा पापमताहि मूर्तिय पिस पगवल, मति देवुळ तासतद कगोते, ✨
माट पापि मन्कलोरनाहक, किर्स्तु तना जीवा ईतोग. ✨

7 कैजाट, कर्तुळ मन्कनेनाहक, तना जीवा इयलाह, बोगाय तयर मनदनोगा?
आंह बेस गूनमतोग मन्कनेनाहक इसि डोललाह, बोगो ओवोर्गा दीरा कीसि तयर
आतेक आयनोग.

8 मति माट पापिरल मतल अस्के, देवुळि किर्स्तुन मयेनाहक डोललाह लोहच
मता, अचोन देवुळ माक जीवा कीता ऊळाट! ✨

9 मुने माट पापिरल मन्जाय मति, देवुळि अचोन जीवा कीसि, माक पिसिह
कीता. मति इंजेके किर्स्तु मयेनाहक नेतुर पोहच डोलताहकु, माट देवुळता मुनेह
सेतेमतोरल आतल. ✨ अदिहक देवुळि निटमे, माक तना मारेंगा सिक्साताहि पिसिह
कीयगा. ✨

10 नना ओसो तेळियिह कीस वेहतहनन, माट देवुळता कोंटेतोरल मतल
अस्केने, मयेनाहक डोललाह अद तना मगिन लोहच मता. इद्रमलेहका माट ताना
संगे गूनम आतल. ✨ इंजेके गूनम आतापया देवुळि, तना मगि किर्स्तु जीवात मनाहकु,
माक सिक्साताहि निटमे पिसिह कीयगा. ✨

✨ 5:3 5:3 मत्याल 5:11-12; 2 कुरिततोर 12:10; याकुब 1:2-3 ✨ 5:3 5:3 लूकाल
21:19; 2 पत्रु 1:6 ✨ 5:4 5:4 याकुब 1:12 ✨ 5:5 5:5 देवुळताड पाटाड 119:116;
रोम सहरतोर 9:33; इब्रितोर 6:18-19 ✨ 5:5 5:5 बळयिर 2:33; 10:45-46; ग्लातितोर
4:6; 1 तिसलुनितोर 4:8; तीतुस 3:6 ✨ 5:6 5:6 ग्लातितोर 4:4 ✨ 5:6 5:6 4:24-25;
ग्लातितोर 2:20 ✨ 5:8 5:8 योहन 3:16; 15:13; रोम सहरतोर 4:24-25; 8:38-39;
ग्लातितोर 2:20; 1 योहन 4:10 ✨ 5:9 5:9 3:25-26 ✨ 5:9 5:9 1:18; 1
तिसलुनितोर 1:10 ✨ 5:10 5:10 2 कुरिततोर 5:18,20; कुलुसितोर 1:21-22; 1 योहन
4:10 ✨ 5:10 5:10 8:34; इब्रितोर 7:25; 1 योहन 2:1

11 अचोने आयो मति, मावा येसुसामि किर्स्तु, माक देवुळता संगे गूनम कीसीतोग. ✨ अदिनेनाहक देवुळतुन सीता कीसि, माट बेस-नेहना गिर्दा आय्हनल.

आदम बार एगिह कीतोग, किर्स्तु बार कलियिह कीस्तोग

12 मुनेतोग मान्वल आदम पापम कीताहकु, इद बूमते पापम पुटटा. ✨ वेगे वगोग मन्कना पापमतेनाहक हामुर पुटटा. अदिहके आदमना जालपिलतोर, इतेके सबेटोर, पापम कीताहकु डोलिहतोर. ✨

13 देवुळि मोसाना कयदे अडोड ईयनामुने, पूरा बूममेटोर पापम कीदुरे. मति अस्के मोसानाड अडोड लेवाहकु, बोन्के अडोन देहतनद कसुर दल्गो. ✨

14 अस्के वने आदमनगडाह इतेके, मोसाना वेला एवनाह, लोकुर पापम कीदुर, अदिहक डोलिदुर. ✨ बेदम देवुळता तोडटाहि पेसतद अडोटुन आदम देहतोग, ओना लेहका ओर पोल्लोटुन देहोर. ✨ तेला मति ओर तमा कीतद पापमतेनाहकु डोलिदुर.

वेग आदम इतेके, पेगे वावाल किर्स्तुना सीना मतोग. ✨

15 सीना मतेक वने, आदमना कर्मम ओसो देवुळता दर्मम, इव रेंडिना नडुम, वेल्लाय परक मन्हता. इद्रमे वगोग मन्कल आदम कर्मम कीताहकु, वेल्लाटोर डोलतोर. मति तान्काय वीळिसि, बेचोनो देवुळता दया, दर्मम आंदु! अद दर्मम बेद इतेके, वगोगे मन्कल येसु किर्स्तुना दयाता मेटे, वेल्लाटोरा पापमता मापि आता. ✨

16 आदमना कर्मम ओसो देवुळता दर्मम, इव रेंडिनगा इद ओसो परक दिसिहता इतेके, वगोना कर्ममतेनाहकु, सबेटोर देवुळता मुनेह कसुरतोर आतोर. मति देवुळता दर्ममतेनाहकु, माट वेल्लाडे पापमताड कबस्क कीसाय मति, देवुळता मुनेह सेतेमतोरल आतल. ✨

17 वगोग मन्कना कर्ममतेनाहकु, कतमतोर हामुरता कय इळन मन्हतोर. मति दुस्रोग मन्कल येसु किर्स्तु कीतद कबळतेनाहकु, माक तान्काय वीळिसि, बर्कत दोर्किहता. ✨ बह इतेके देवुळता बेरा दयाते, ओसो ताना दर्ममते, बोर सेतेमतोर आतोर, ओर सबेटोर पापमतुन, हामुरतुन गेल्लिसि, अमेसा पिसनुर. ✨

✨ 5:11 5:11 11:15 ✨ 5:12 5:12 पुटमुळि 3:1-7 ✨ 5:12 5:12 पुटमुळि 3:19; रोम सहरतोर 6:21-23; 1 कुरिततोर 15:21-22,56; याकुब 1:15 ✨ 5:13 5:13 4:14-15 ✨ 5:14 5:12-14 1 कुरिततोर 15:22 ✨ 5:14 5:14 होशे 6:7 ✨ 5:14 5:14 1 कुरिततोर 15:45 ✨ 5:15 5:15 बळयिर 15:11; 2 कुरिततोर 5:14; 1 तिमोति 2:5 ✨ 5:16 5:15-16 8:1-2; 2 कुरिततोर 9:15 ✨ 5:17 5:17 पुटमुळि 3:6,19 ✨ 5:17 5:17 6:14

18 इद्रमलेहका आदमना उंदिय पापम कबळतेनाहक, सबेटोर कसुरतोर आतोर. अद्रमे किर्स्तुना उंदिय सेतेम कबळतेनाहक, ✨ सबेटोर देवुळता मुनेह सेतेमतोर आया पगयह्तोर; ✨ अहे पूना पिसमुळ दोर्किह कीया पगयह्तोर. ✨

19 वगोग मन्कल आदम, देवुळ वेहतदिन केंजवाहक, वेल्लाटोर लोकर पापिर आतोर. ✨ मति दुस्रोग मन्कल येसु किर्स्तु इसि, देवुळ वेहतदिन केंजताहक, ✨ देवुळि वेल्लाटोर मन्कलोरिन सेतेमतोर कीस्ता.

20 देवुळि लोकरिहक अडोड बाराहक ईता इतेके, ओर अडोड देहचोर, तमा पापम बुदतुन बेस पुनदना इनजोर. ✨ मति लोकर बेचोन पापम कीसोर अतोर, अचोने देवुळता दया वीळसोर अता. ✨

21 (बाराहक इद्रम आता?) सबेटोर मन्कलोरिन, पापम ताकिह कीसोर, हामुरतेके ओसीदु; मति इंजेके देवुळता दया माक ताकिह कीस्ता, मावा किर्स्तु येसुसामिना मेटे, देवुळि माक सेतेमतोर कीस्ता. ✨ माट सेतेमतोरल आताहक, माक अमेसाता पिसमुळ दोर्किहता.

6

विस्वसिरा पोगोन पापमता बाताले अदिकर इले

1 (लोकर बेचोन पापमकीसोर अतोर, अचोने देवुळता दया वीळसोर अता इन्जि, नना मीक वेहच मतन.) ✨ अह इतेके, देवुळि इंका ओसो पका दया कीयनाह, माट पापम कीसोरिन दाकल इनजोर, नाक इनेरिर. ✨

2-4 मति नना वेहेनन, अद्रम मुर्तिय विचर कीयना आयो! माट सबेटोरल येसु किर्स्तुना संगे जोळेम आतल इनजोर तोहतलाह, ओना पेदिरते एतगा मुळिन्दस तेदतल. ✨ अस्केने माट ओना संगे डोलतप लेहका आतल. ✨ अहे ओना संगे गुमयातगा मिसतप लेहका आतल. ✨ इद पोल्लोतुन माग्डतिरा? ओसो देवुळबाबाल तना बेरा डीसाते, किर्स्तुन हामुरतग्डाहि जीवा अर्हतप लेहका, ✨ माट वने इंजेके पूना

✨ 5:18 5:18 3:25-26 ✨ 5:18 5:18 4:24-25 ✨ 5:18 5:17-18 1 कुरिततोर 15:22 ✨ 5:19 5:19 11:32 ✨ 5:19 5:19 पिलिपितोर 2:8 ✨ 5:20 5:20 3:20; गलातितोर 3:19 ✨ 5:20 5:20 6:1; 1 तिमोति 1:13-14 ✨ 5:21 5:21 योहन 1:17; रोम सहरतोर 6:14,23 ✨ 6:1 6:1 5:20 ✨ 6:1 6:1 3:8 ✨ 6:2-4 6:2-4 मत्थाल 28:19; बळयिर 2:38; गलातितोर 3:27; 1 पत्र 3:21 ✨ 6:2-4 6:2-4 7:4; कुलुसितोर 2:20-22; 3:2-3; 1 पत्र 2:24 ✨ 6:2-4 6:2-4 कुलुसितोर 2:12 ✨ 6:2-4 6:2-4 बळयिर 2:24

पिसमुळते ताक पगयहनल.✧ अदिनेनाहक पापम कीयनदिना लोप्पा ऊळतेके, माट इंजेके डोलतप लेहका महनल.✧ इतेके पापम बेद्रम कीसोरेन मनदकल?✧

5 ओना हामुरतगा माट ओना संगे कलियतप आतल इतेके, ओना तेगमुळते वने निटमे ओना संगे कलियतप आतल, इद्रम माकु पूना पिसमुळ दोर्किहता.✧

6 मयगा मनदनद पापमता अदिकर बूळेम आयना इनजोरे, मावा पाळना बुदि किर्स्तुना संगे हळ्कनागुटातगा डोलता इनजोर पुतल.✧ अह आसि, माट इंजेके मुनेता लेहका, पापमता कय इळन मनवल.✧

7 बाराहक इतेके, डोलतोर पोगोन पापमता बातय अदिकर इले.✧

8 किर्स्तुना संगे डोलतप लेहका आतल,✧ अदिनेनाहक इंजेके, किर्स्तुना संगे अमेसा पिससोर दायहनल✧ इनजोर वने नमिहनल.

9-10 ओग पापमता विचरते ताकवालेवा, उंदिय मल्ला डोलतोग; मति इंजेके ओग देवुळता विचर मतप पिसिहतोग. अदिहक किर्स्तु हामुरतगडाहि जीवा अरतोग, इंजेके ओग ओसो बेस्केन डोलोग आयनोग इनजोर, माट पुतल. इंजेके ओना पोगोन हामुरता बातय अदिकर इले.✧

11 अद्रमे मीट वने किर्स्तु येसुना संगे जोळेम आताहकु, पापमता विचरते ताकवा, डोलतप लेहका आतिर, मति देवुळता विचर मतपु ताकसोर पिसिहानिर, इदिन मीट पुन्हट.

12 अदिनेनाहक मीवाड रेंड दियाड मनदनव मेंदुस्किन, पापम आव्रे कीयि इनजोर, पापमता कयदे एमाट. अविस्किन पापम आव्रे कीतेके, मीक पापमताड लालुस्कना लेहकाने कीया पोयगा.

13 मीवाड मेंदुस्किन लाग्वाड कबस्क कीयलाह, पापमता कयदे विळिसस एमाट. मति पापमतुहक डोलिसि, माट पूना जीवा दोर्किह कीतोम इनजोर पुन्जि,✧ मीवाड मेंदुस्किन सेतेमताड कबस्क कीयलाहि, देवुळता कयदे ईन्हट.✧

✧ 6:2-4 6:2-4 7:6; 2 कुरिततोर 5:17; 13:4; गलातितोर 6:15; इपिसुसतोर 4:23-24; कुलुसितोर 3:10 ✧ 6:2-4 6:2-4 1 पत्र 2:24 ✧ 6:2-4 6:2-4 1 पत्र 4:2 ✧ 6:5 6:5 2 कुरिततोर 4:10; पिलिपितोर 3:10-11; कुलुसितोर 2:12; 3:1 ✧ 6:6 6:6 गलातितोर 2:20; 5:24; 6:14; इपिसुसतोर 4:22; कुलुसितोर 3:9 ✧ 6:6 6:6 7:14,24 ✧ 6:7 6:7 1 पत्र 4:1 ✧ 6:8 6:6-8 2 कुरिततोर 5:14 ✧ 6:8 6:8 2 कुरिततोर 4:10; 2 तिमोति 2:11 ✧ 6:9-10 6:9-10 तोहचीतव पोल्लोड 1:18 ✧ 6:13 6:13 1 पत्र 2:24 ✧ 6:13 6:13 7:5; 12:1; कुलुसितोर 3:5; 2 तिमोति 2:15

14 इंजेके मोसानाड अडोड आयो, मति देवुळता दयाये मीक ताकिह कीस्ता, इदिन सीता कीम्हटु. ✨ अदिनेनाहक पापम मीवा माल्काना लेहका आयनद आयो. ✨

पापमता कय इळन मनदनद आयो

15 इंजेके देवुळता दया माक दोर्कताहकु, मोसानाड अडोड वेहतप, माक ताक पोयो. अदिनेनाहक इंजेके माट पापम कीतेक बाताल आयो इनदा पगयहनला? आयो, अद्रम मुर्तिय आयो.

16 इंजेके पापमताड केंजिसाय, देवुळताड केंजिसाय, बेदिनाड केंजिस मीट वरेम आसि महनिर, अदिना कय इळन मनवालोरिर आतिर, इदिन पुनविरा? ✨ पापमताड केंजतेक अचोन, अद मीक देवुळताहि एगिह कीसि, हामुरतेके ओसीस्ता. देवुळताड केंजतेक अचोन, अद मीक सेतेमतोर इन्हता.

17-18 मुने मीट पापमता कय इळन मतिर, मति इंजेके मीक कागहतव देवुळताड पोल्लोन केंजिसि, अव पोल्लोड वेहतप, मीट मीवा जीवाताहि ताकिहनिर. ✨ ओसो देवुळि मीक पापमता कयदाहि विळिसह कीता. ✨ इंजेके मीट देवुळता कय इळन मान्जि, सेतेमते ताकलाह आतिर, देवुळतुहक जोहर आयि!

19-20 मीक इव पोल्लोड तेळियलाह तिपल मताहकु, नना इद्रम पुन्पिह कीयनव पोल्लोने वेहतहनन. मुने मीट पापमता कय इळन मतिर अस्के, मीक सेतेमता अगदे ताकलाह विचर वावो. ✨ मीवाड मेंदुस्किन करबताड विचर्कना कय इळन मनदलाह ईतिर, अह कीसि देवुळताड अडोन देहचोरेन अतिर. ✨ मति इंजेके मीट मीवाड मेंदुस्किन, सेतेमताड विचर्कना कय इळन मनदलाह इम्हटु. अस्के मीट देवुळता पवित्र लोकरिर आयकिर.

21-22 मुने मीट कीतव पापमताड कबस्कना मीक बाताले पाय्दा दोर्को. इंजेके अविस्किन सीता कीतेक, मीक लजा वास्ता. ✨ अव कबस्कना कमय इतेके हामुरिये. ✨ अद बेद्रमता हामुर इतेके, अमेसा देवुळता जीवालेवा मनदनदु. ✨ मति इंजेके देवुळि मीक पापमता कयदाहि विळिसह कीता. ✨ कीसि मीक तनाये कय

✨ 6:14 6:14 5:17,21; 7:4,6; गलातितोर 4:21; 5:18 ✨ 6:14 6:14 8:1-2,12

✨ 6:16 6:16 योहन 8:34; 2 पत्रु 2:19 ✨ 6:17-18 6:17-18 2 तिमेति 1:13

✨ 6:17-18 6:17-18 योहन 8:32; रोम सहरतोर 8:1-2 ✨ 6:19-20 6:19-20 मत्याल

6:24; रोम सहरतोर 6:16 ✨ 6:19-20 6:19-20 7:23 ✨ 6:21-22 6:21-22

यहेजकेल 16:63; रोम सहरतोर 7:5; 2 कुरिततोर 4:2 ✨ 6:21-22 6:21-22 पिलिपितोर

3:19 ✨ 6:21-22 6:21-22 1:32; 5:12; 8:6,13; गलातितोर 6:8 ✨ 6:21-22

6:21-22 योहन 8:32

इळन मनवालोर कीता. कीताहकु, मीक इद पायदा दोर्किहता: देवुळि मीकु तना पवित्र अगदे ताकिह कीसि, अमेसाता पिसमुळतेके ओसीस्ता.

23 (अदिहकु माट पापम कीसोरन दाकल इन्जि इनमाट.) बह इतेके, पापमता कमय इतेके, हामुरिये दोर्किहता.✧ मति मावा किर्स्तु येसुसामि मयेनाहक कीतद कबळतेनाहकु, देवुळि माक तना संगे अमेसा पिसनद दर्मम ईस्ता.✧

7

मर्मिना पोल्लोतुन पोसि, पोल् तेळियिह कीस्तोग

1 इंजेके मोसानाड अडोड पुनवालोर मावोर यहुदिरि, मीक नना वेहतलाह आतन. मन्कल जीवात मनेकेने, ओना पोगोन अडोना अदिकर ताकिहता, इद पोल्लोतुन मीट सबेटोरि पुतिरे.

2 मर्मता अडो वने अहे: आंचाळि तना मुजोना संगेन, जोळ आस मनदना इनजोर, अडो मन्हता, दुस्रोन्क दायलाह पोलो.✧ मति मुजो डोलतेक अचोन, तान्क अद अडो दल्गो.

3 अदिनेनाहक ताना मुजो जीवात मनेकेन, अद दुस्रोन्क अतेके, तान सिंङ्गि आंचाळ इन्हतोर. मति ताना मुजो डोलतेके, ओनाय संगे जोळ मनदनद अडो ताको. इतेके अद रांडे आतापया, दुस्रोन्क अतेके, अद सिंङ्गि आंचाळ आयो.

4 अद्रमलेहकाने मावोरि, (मुने माट यहुदिरल मोसानाड अडोना संगे जोळ आस मतल). किर्स्तु डोलतस्के, माट वने ओना संगे डोलतप लेहकान आसि, अडोना अदिकरताहि पेसतल.✧(रांडे आंचाळ दुस्रोन्क दाया पगतप लेहकाने,) माट वने इंजेके किर्स्तुना संगे हामुरतगडाहि जीवा अरतप आसि, ओना संगे जोळ आतल; जोळ आसि, ओनाय संगे देवुळता बेसता सेवा कीया पगयहनल.

5 माट मुने मन्कना बुदते ताकसोर मतल अस्के,✧ मावाड मेंदुस्किन पापम कीयलाह, लालुस्क ताकिह कीदुड.✧ मोसानाड अडोड पुताहकु, अव लालुस्क

✧ 6:23 6:23 5:12 ✧ 6:23 6:23 मत्याल 25:46; रोम सहरतोर 5:21 ✧ 7:2 7:2
1 कुरिततोर 7:39 ✧ 7:4 7:4 6:2-4,14; 8:1-2; 10:3-4; गलातितोर 2:19 ✧ 7:5
7:5 8:8 ✧ 7:5 7:5 6:13

नेका वीळसोर अताड.* अदिनेनाहक माट पापम कबस्क कीसोरे, अमेसाता हामुरता लायकतोरल मतल.*

6 मति इंजेके माट किस्तुना संगे डोलतप लेहका आताहकु, मावा पोगोन अडोना बातय अदिकर इले. अदिनेनाहक इंजेक माट पाळना रीतते, रासतव अडोना इसबते सेवा केवल. मति देवुळता जीवा वेहतपु, पूना रीतते कीयहनल.*

मोसानाड अडोड पापमतुन पुन्पिह कीस्ताड

7 नना इचोन वेहतस्के, मोसानाड अडोड ओसो पापमि, इव उंदिय पोल्लो इनदनाया? आयो, मुर्तिय आयो! साझमतगा अडोड रासतव लेवेके, नना पापमतुन पुनोन आवेनन.*दुस्रोना मालसोमतगा कोंडा कीयनद आयो इनजोर,* मोसाना अडो उकुम एवेके, कोंडा कीयनद पापम इनजोर, नना बह पुनेनन?

8 मति अडोता मेटे, पापम अग दोर्किह कीता;* कीसि नावा जीवातगा, सबे रीतिनाड कोंडा कीयनव विचर्क पुटिह कीता.* बाराहक इतेके, पापम केमा इनजोर अडो मतेकेने, मावा जीवातगा, अद पापम कीयनद विचर पुटिहता.*

9 मुनेन नना मोसानाड अडोनाड पोल्लोड पुनवा मतन, अस्के नना पर्वालैवा पिसिंदन. मति अडोन पुतापया, कसुर कीतोन्न आंदन इनजोर पुतन.

10 ओसो (देवुळताहि एगिसि, ताना मुनेह) डोलतप लेहका आतोन्न इन्जि पुतन. लोकर अमेसाता पिसमुळता अगदुन पुनिर इनजोर, देवुळि माक अडोड ईता.* मति (अविस्किन देहताहकु,) अवे अडोड नाकु हामुरता अगदे ओसीतप मन्हाताड.

11 बह इतेके अडोना उकुमता मेटे, पापम अग दोर्किह कीता, कीसि नाक नाळेह कीता; ओसो नाक हामुरता अगदे ओसीता.

12 इद्रमलेहका देवुळ ईतव अडोड लागोड इन्जि इनोन. अव सबे देवुळताहि वाताड, सेतेमताड ओसो बेसताड आंदुड.*

13 अह इतेके, इव बेसताड अडोड नाक डोलनाह कीस्ताडा? अद्रम मुर्तिय केवोड! नावा पापम बुदिये बेसताड अडोना मेटे, नाक हामुरता अगदेके ओसीता.

* **7:5 7:5**मोसानाड अडोड वावस्के वने, मन्कलोर पापम कीयलाहि विचर कीदुर; मति अडोड वास, पापम केमाट इनजोर इतापया, मन्कलोरिहक तमा कैगम बुदते अडोड देहतलाह, पका विचर वास्ता. अदिनेनाहक अडोन पुताहकु, मावाड लालुस्क नेका वीळसोर अताड इनजोर, पोलु वेहतलाह आतोगा. * **7:5 7:5** 6:21-22 * **7:6 7:6** 2:29; 6:2-4,14 * **7:7 7:7** 3:20; 4:14-15; 5:20 * **7:7 7:7** पेमसुळि 20:17; व्यवस्थाविवरण 5:21 * **7:8 7:8** 3:20 * **7:8 7:7-8** 5:20 * **7:8 7:8** 1 कुरितोर 15:56 * **7:10 7:10** लैव्यव्यवस्था 18:5; लूकाल 10:28; रोम सहरतोर 10:5; गलातितोर 3:12 * **7:12 7:12** 1 तिमोति 1:8

इद्रमलेहका देवुळताड अडोड, नावा पापम बुदतुन पुन्पिह कीताड; ओसो पापम बेचोन लाग्वा मन्हता इनजोर तोहताड.

अडोड वेहतपु माट बाराहक ताक पगवल

14 निटमे, मोसानाड अडोड इतेके, देवुळतगडाड आंदुड इनजोर, माट पुतल. मति नना इसि मन्कना बुदतोनन, ✨ पापमता कय इळन मनवानन. ✨

15 नना बेदिन कीकन इनजोर विचर कीय्हनन, अदिन केवोन. मति नना बेदिन केवोन इनजोर विचर कीय्हनन, अदिने कीय्हनन. नना बेद्रम ताकलाह आतन, अद नाके तेळियो. ✨

16 नना कीयनद कबळतुन लाग्वद कबळ इन्जि, कबुल आय्हनन इतेके, अडोड बेसताड इनजोर मानेम आय्हनन. ✨

17-20 मति नयगा मनदनद बुदतगा, बेदे बेसता पोल्लो इले इनजोर पुतन. बेसता कबळ कीयलाहि नाक विचर वास्ताये, मति अदिन नना कीया पगबोन. अदिहक नना बेद बेसता कबळ कीकन इनजोर विचर कीय्हनन, अदिन केवोन. मति नना बेद लाग्वा कबळ केवोन इनजोर विचर कीय्हनन, अदिने कीय्हनन. ✨ अह इतेके लाग्वाड कबस्किन, नना नावा विचरते केवानन आयोन, मति नयगा जागा आस मनदनद पापम बुदिये, नाक अद्रम कीयनाह कीस्ता. ✨

21 इद्रमि बेस्के नना बेसताड कबस्क कीयलाह ऊळिहनन, अस्के अमेसा नावा लोप्पा मनदनद लाग्वा बुदि, नाक रोमिह कीस्ता इनजोर नना पुतन. ✨

22 देवुळताड अडोना लोप्पा, नावा जीवातगा पका गिर्दा आस्ता. ✨

23 मति नावा मेंदुलतगा उंद अलगता बुद दिसिहता, अद नाक देवुळताड अडोन केंजवाह कीस्ता. इद्र पापमता बुदि नाक दोहतप लेहका कीसि, नावा मेंदुलतुन ताकिह कीस्ता. ✨

24 अलो देवन! इद्र नावा बेचोटा गोसा! हामुरता अगदे दायनद इद्र पापि मेंदुलताहि, नाक बोग विळिसह कीयनोग?† ✨

✨ 7:14 7:14 1 कुरिततोर 3:1 ✨ 7:14 7:14 1 राजा 21:20,25; 2 राजा 17:17; योहन 8:34; रोम सहरतोर 3:9; 6:6; गलातितोर 4:3 ✨ 7:15 7:15 गलातितोर 5:17 ✨ 7:16 7:16 1 तिमोति 1:8 ✨ 7:17-20 7:17-20 गलातितोर 5:17 ✨ 7:17-20 7:17-20 8:3 ✨ 7:21 7:21 8:2 ✨ 7:22 7:22 2 कुरिततोर 4:16; इपिसुसतोर 3:16; 1 पत्रु 3:3-4 ✨ 7:23 7:23 6:19-20; गलातितोर 5:17; याकुब 4:1; 1 पत्रु 2:11 † 7:24 7:24 इद्र वचनतगा पोलु सिरप तनाय लोप्पा इनोग, मति सबेटोर विस्वसिरा लोप्पा वेहतह्तोग. ✨ 7:24 7:24 6:6; कुलुसितोर 2:11

25 मावा किर्स्तु येसुसामिये, नाक विळिसह केवाल आंदोग, देवुळतुहक जोहर आयि! इद्रमलेहका इंजेके नावा जीवाते, देवुळताड अडोन नना माळिहनन. मति बेद बुदि नावा मेंदुलतगा मन्हता, अद पापमता कय इळन मन्हता.*

8

देवुळता जीवा ईयनद पिसमुळ

1-2 (मुने नाक पापमताकिह कीसि, अमेसाता हामुरतेके ओसींदु,) मति इंजेके नना येसु किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, नयगा मनदनद देवुळता जीवा पापमता, हामुरता कयदगडाहि नाक विळिसह कीता.* अदे जीवा इंजेके नाक ताकिह कीस्ता. (अदिनेनाहक देवुळि कसुरतोरिर इन्जि, मावा नेयम कीयगा इनजोर, माक बातय रेय इले.)* येसु किर्स्तुन विस्वस केवालोरिहक, [मन्कना बुदते ताकवा, देवुळता जीवा वेहतप ताकवालोरिहक,*] देवुळि बेस्केन सिक्सा एवो.

3 माट मन्कना बुदते ताकसोर मताहकु, मोसानाड अडोड केंज पगवा मतल. अद इसबते, अडोड माक पापमता लावताहि विळिसह कीया पगवोड.* मति अडोड कीया पगवदिन, देवुळिये कीता. बेद्रम इतेके, तना वगोग मगिन लोहचीता. ताना मगि, माट पापि मन्कलोर लेहका मन्कल मारियिस, इद बूमतगा वास मतोग.* अदे मेंदुलते, ओग मावा पापमता सिक्सातुन, तना पोगोन एतोग.*

4 देवुळि बाराहक इद्रम कीता? इंजेके माट मन्कना बुदते ताकवालेवा, देवुळता जीवा वेहतप ताक पगयहनल.* इद्रम ताकसोर, उंद पूना रीतते अडोड वेहतप कीयलाह आतल.*

5 मन्कना बुदते ताकवालोर बार, मन्कनाडे पोल्लोनगा सीता कीसोर मन्हतोर.* मति देवुळता जीवा वेहतप ताकवालोर बार, देवुळताड पोल्लोनगा सीता कीसोर मन्हतोर.*

* 7:25 7:25 8:1-2 * 8:1-2 8:1-2 योहन 8:32,36; रोम सहरतोर 6:17-18,21-22; 7:4; 1 कुरिततोर 15:45; याकुब 1:25 * 8:1-2 8:1-2 5:16; 8:34 * 8:1-2 8:1-2 मन्कना बुदते ताकवा, देवुळता जीवा वेहतप ताकवालोरिहक इद पोल्लो सबे मोदुल काग्देहकनगा दोर्को. * 8:3 8:3 बळयिर 13:39; रोम सहरतोर 7:17-20; इब्रितोर 7:18-19; 10:1-4 * 8:3 8:3 गलातितोर 4:4 * 8:3 8:3 2 कुरिततोर 5:21; पिलिपितोर 2:7; 1 तिमोति 1:15; इब्रितोर 2:14-15,17; 4:15; 10:8 * 8:4 8:4 गलातितोर 5:16,25 * 8:4 8:4 2:26; 3:31 * 8:5 8:5 गलातितोर 5:19-21 * 8:5 8:5 गलातितोर 5:22-25

6 मन्कना बुदि मीवाङ विचर्किन ताकिह कीतेके, मीक देवुळ ईयनद पिसमुळ दोर्को आयगा.✧ मति देवुळता जीवा मीवाङ विचर्किन ताकिह कीतेक बार, मीट देवुळता संगे पिसकिर, ओसो सुकमते मनदकिर.

7 बह इतेके मन्कना बुदते विचर केवालोर देवुळताङ अडोन केंजोर, केंज पगवोर वने. अदिनेनाहक अद्रम विचर केवालोर, देवुळता विस्द मन्हतोर.✧

8 मन्कना बुदते ताकवालोर, देवुळतुहक विचर वातप, मुर्तिय ताक पगवोर.✧

9 मीवा जीवातगा मात्रम, देवुळता जीवा जागा आताहकु,✧ मीट मन्कना बुद मतप लेहका पिसविर, मति पवित्र जीवा वेहतप लेहका पिसिहनिर. (बोरगा किर्स्तुना जीवा इले, ओर ओना मन्कलोर आयोर,✧ इदिन सीता कीम्हट.)

10 किर्स्तु मीवाङ जीवानगा मतेक अचोन, मीवाङ मेंदुस्क पापमतुहक डोलतेक तेला, देवुळि मीक सेतेमतोर कीताहकु, ताना जीवा मीक अमेसाता पिसमुळ ईस्ता.✧

11 बेद देवुळि येसुन हामुरतगडाहि तेम्किह कीता,✧ अदे देवुळता जीवा, मीवा जीवातगा जागा आता.✧ अदे जीवाता लावते, मीट डोलतापया वने, देवुळि येसु किर्स्तुन कीतप लेहका, मीवाङ मेंदुस्किहक वने उंद दिया जीवा ईयगा.✧

12 अदिनेनाहक मावोरिर! देवुळता जीवा वेहतपु, माक ताक पोयहता. मन्कना बुद मतप ताकनदायो.✧

13 मन्कना बुदते माट ताकतेक अचोन, अद अमेसाता हामुरतेकेन ओसीस्ता.✧ मति देवुळता जीवाता तोळते, मावाङ मेंदुस्क विचर कीयनव कबस्किन विळसतेके,✧ माट देवुळता संगे पिसकल.✧

14 बाराहक इतेके, बोर मन्कलोरिन देवुळता जीवा ताकिह कीस्ता,✧ ओर देवुळताङ मक्क-मयास्क मन्हतोर.✧

✧ 8:6 8:6 6:21-22 ✧ 8:7 8:7 कुलसितोर 2:18; याकुब 4:4 ✧ 8:8 8:5-8 7:5; गलातितोर 5:17 ✧ 8:9 8:9 योहन 14:23; 1 कुरिततोर 3:16; 6:18-20; 2 कुरिततोर 6:16; गलातितोर 4:6; 2 तिमोति 1:14; 1 योहन 3:24; 4:13 ✧ 8:9 8:9 योहन 14:17 ✧ 8:10 8:10 गलातितोर 2:20; इपिसुसतोर 3:17; कुलसितोर 1:25-27 ✧ 8:11 8:11 बळयिर 2:24 ✧ 8:11 8:9-11 1 कुरिततोर 6:17; पिलिपितोर 2:1-2 ✧ 8:11 8:11 योहन 5:21; गलातितोर 6:8 ✧ 8:12 8:12 6:14 ✧ 8:13 8:13 6:21-22 ✧ 8:13 8:13 कुलसितोर 3:5 ✧ 8:13 8:13 1 कुरिततोर 9:27 ✧ 8:14 8:14 गलातितोर 5:18 ✧ 8:14 8:14 होशे 1:10; मत्याल 5:9; योहन 1:12; रोम सहरतोर 9:26; 2 कुरिततोर 4:5; 6:18; 1 योहन 3:24; तोहचीतव पोल्लोड 21:7

15 बहु साकुर केवाल तना माल्काहक रेयिस मनदना लेहका, माकु देवुळताहि रेय वसनद जीवा दोर्कताया? ✧ आयो! ✧ मावा जीवातगा मनदनद पवित्र जीवा, माकु देवुळताड मगक-मयास्क आनाह कीता. ✧ अदिनेनाहक देवुळतनु, ए नावा बाबानिन इनजोर, केय पगयहनल. ✧

16 इंगो, देवुळता जीवा मावा जीवातनु, मीट निटमे देवुळताड मगक-मयस्कनिर इनजोर, ✧ साक्सि ईयलाह आता. ✧

17 इद्रमि किस्तुना लेहका, माट वने देवुळताड मगक-मयास्कनल आंदल, अहे ओना लेहका माक वने देवुळबाबाल तनाड मगक-मयास्किहक तासतद बर्कत दोर्कगा. ✧ माट इद बूमते किस्तुना संगे तिपल आयहनल इतेके, पया देवुळदीपते ओना संगे, देवुळताहि मान वने दोर्किह कीकल. ✧

वायनद कालमते विस्वसिरिहक दोर्कनद गिर्दा

18 किस्तुनेनाहक विस्वसिरिहक इंजेक तिपल वास्ताये. मति वायनद कालमते, देवुळि तना डीसा तोहचि, बेचोन माक मान ईयगा, ✧ ताना सीता कीतेके, मावा इंजेटा तिपल ओसोय अल्को मन्हता ✧ इन्जि, नना पुहनन.

19-21 (आदम-अवाल बेस्के पापम कीतोर अस्के,) देवुळि ओरिन सरप ईता, ओसो पूरा बूमतगा पीळा अर्हता. ✧ (मन्कलोरिहक इतेके, ओरा कसुरतेनाहक सरप दलगता, मति) देवुळ पुटिह कीतव सबेटविस्किहक बार, कसुर केवाये पीळा दोर्कता. मति अविस्किहक वने आसा मन्हता. उंद दिया देवुळि तनाड मगक-मयास्कन, अद सरपताहि विळिसह कीसि, ओरिहक मान ईयगा, अद मान पोळ्कने दिसगा. ✧ अदे दिया, देवुळि तना पुटिह कीतव सबेटविन वने, अविस्कना पीळाताहि विळिसह कीयगा. ✧ अद दियातनु अवु अग ऊळसोरिन मन्हताड.

✧ **8:15 8:15** गलातितोर 5:1 ✧ **8:15 8:15** गलातितोर 2:4; 2 तिमोति 1:7; इब्रितोर 2:14-15 ✧ **8:15 8:15** 1 कुरिततोर 2:12; 2 कुरिततोर 11:4; इपिसुसतोर 1:5; 1 योहन 4:17-18 ✧ **8:15 8:15** गलातितोर 4:5-6; 1 पत्र 1:17 ✧ **8:16 8:15-16** 8:26 ✧ **8:16 8:16** 2 कुरिततोर 1:22; गलातितोर 4:6; 1 योहन 3:1,24; 5:10 ✧ **8:17 8:17** बळयिर 20:32; गलातितोर 3:29; 4:7; इपिसुसतोर 3:5-6; तीतुस 3:7; इब्रितोर 1:2,14 ✧ **8:17 8:17** 2 कुरिततोर 1:5,7; पिलिपितोर 3:10-11; कुलुसितोर 1:24; 1 पत्र 4:12-13 ✧ **8:18 8:18** कुलुसितोर 3:4; तीतुस 2:13 ✧ **8:18 8:18** 2 कुरिततोर 4:17; 1 पत्र 4:12-13; 5:1 ✧ **8:19-21 8:19-21** पटमुळि 3:16-19 ✧ **8:19-21 8:19-21** कुलुसितोर 3:4; 1 पत्र 1:7,13; 1 योहन 3:2 ✧ **8:19-21 8:19-21** बळयिर 3:21; 1 कुरिततोर 15:42; कुलुसितोर 1:20; 2 पत्र 3:13; तोहचीतव पोल्लोड 21:1

22 आंचाळि रिकम आयहपा, नोयनद तेदतस्के बेद्रम ऊल्गिहता, अद्रमे अव सबेटव इंजेक एवनाह, ऊल्गतप आंदुड✧ इनजोर पुतल.

23 अविस्कना संगे माट वने ऊल्गलाह आतले. ओसो पया दोर्कनद बर्कत बेद्रम मनदगा इनजोर तोहतलाहि, देवुळि इंजेकेन माक तना जीवातुन ईता. अद जीवा वेहतपु, उंद दिया मयगा देवुळताड मःक-मयास्क आयनद, पूरा अदिकर दिसगा.✧ अस्के मावाड मेंदुस्किन तिपल्कनाहि विळिसह कीसि, पूनाड मेंदुस्क माक इयगा. अद दियातेनाहक, माट पका ऊल्गसोर केपलाह आतल.✧

24 देवुळि माक पिसिह कीतस्के, माक इद आसा दोर्कता.✧ मति बातालतुनाय कोंडाने ऊळतेके, ताना पोगोन बोगाय बाराहक आसा तासेग?✧

25 माट इसि कोंडाने ऊळवद बर्कततुन आसा कीयहनल. अदिहक अद बर्कत माक दोर्कनाहजोम, माट ओरम आयवा, केपसोर महनल.✧

26 अचोने आयो मति, माक तेळियवाहक, देवुळता जीवा माक तोळ मन्हता. पार्तना कीयनस्के, देवुळतुन माट बाताल ताल्हकना, बेद्रम ताल्हकना इन्जि पुनवल. मावा तोडटाहि, माट देवुळतुन पोल्लोड वळ्हक पुनवल, मति ताना जीवा मावा लोप्पाडाहि ऊल्गसोर केयिहता. केयिसि, मावा पार्तनातुन देवुळतगा बराबर एव्हिसह कीसीस्ता.✧

27 देवुळता विचर मतपे, पवित्र जीवा देवुळता लोकरेनाहक अर्ज कीस्ता.✧ अदिनेनाहक मावाड पोटालोप्पाडाड पोल्लोन पुनदनद देवुळि,✧ तना जीवाताड विचर्किन पुन्हता.

28 देवुळि मुनेन विचर कीस तासतपु,✧ बोन-बोन केयता,✧ ओरे तान जीवा कीस्तोर. ओरिहक बेवे आयिड, देवुळि अव सबेटविना मेटे, ओरेनाहक बेसताडे पोल्लोन पुटिह कीसीस्ता इनजोर,✧ माट पुतल.

✧ 8:22 8:22 यिर्मयाह 12:4,11 ✧ 8:23 8:23 2 कुरिततोर 1:22; 5:5 ✧ 8:23 8:23 2 कुरिततोर 5:2,4; गलातितोर 5:5 ✧ 8:24 8:24 1 तिसलुनितोर 5:8; तीतुस 3:7 ✧ 8:24 8:23-24 4:18-19; 2 कुरिततोर 5:7; इब्रितोर 11:1; 1 योहन 3:2 ✧ 8:25 8:25 1 तिसलुनितोर 1:2-3 ✧ 8:26 8:26 योहन 14:16; इपिसुसतोर 6:18 ✧ 8:27 8:27 लूकाल 22:32; इब्रितोर 7:25 ✧ 8:27 8:27 देवुळताड पाटाड 139:1-2; लूकाल 16:15; बळयिर 1:24-25; 1 तिसलुनितोर 2:4 ✧ 8:28 8:28 इपिसुसतोर 1:9 ✧ 8:28 8:28 9:24; 11:29; 1 कुरिततोर 1:9; गलातितोर 1:6,15-16; 5:8; इपिसुसतोर 1:11; 1 तिसलुनितोर 2:11-12; 2 तिसलुनितोर 2:14; 1 पत्रु 2:9 ✧ 8:28 8:28 2 कुरिततोर 4:15

29 बाराहक इतेके, बोर बोर नयगा विस्वस तासनुर इनजोर, देवुळि मुनेन पुन्ज मता. ✨ नावा मगि येसु ओर सबेटोरा दादाल आयेग इनजोर, ✨ देवुळि ओरिन येसुना लेहकाडोर आयलाह, ✨ मुनेन आचता. ✨

30 बोर-बोरिन आचता, ओरिन तना अगदे ताकलाह, केयता वने. बोर-बोरिन केयता, ओरिन सेतेमतोर कीता वने. ✨ बोर-बोरिन सेतेमतोर कीता, ओरिहक पका मान ईयगा वने. ✨

देवुळता गूनमताहि माक बेदे एगिह कीया पगवो

31 इचानाह वेहचोर वातन, अव सबे पोल्लोन ऊळिसि, इंजेके उंदिय पोल्लो पेसिहता: देवुळि मावा तोळ मतेके, मावा विस्दतोर बेच्चुर मतेकाय, माक बाताले आयो! ✨

32 देवुळि किस्तुन मयेनाहक डोललाह वने विळिसीता, वेग नावा वगोगे मगि इनजोर, विचर वने केवो, अचोन ताना गूनमि! ✨ इतेके तना करल कीस मतपु, इव सबेटविन चिच्टम आयवा, माक निटमे ईयगा. ✨

33 देवुळिये माक आचिसि सेतेमतोरि इन्हता. इतेके मन्कलोर मावा पोगोन कसुर वाटटेकाय, बाताल आयो. ✨

34 पया देवुळि माक सिक्सा ईया पगयहताया? आयो, अद्रम बेस्केन केवो! ✨ येसु किस्तुये मयेनाहक डोलिस मतोग. अचोने आयो मति, देवुळि ओन जीवा अर्हीचि, तना तिनळ बाजे ओन उदिह कीता. ✨ ओग मावा तोळ मन्जि, अगा मयेनाहक देवुळतुन वळ्हकिहतोग. ✨

35-36 मुनेन दाविद राजाल सास्रमतगा इद्रम रासतोग: ए देवुळि! माट नीवा मन्कलोरोम इनजोर, लोकुर माक जर्मिने हक्कलाह ऊळिहतोर.

एरैन अस्कलाह ओतप लेहका, माक ओयलाह ऊळिहतोर. ✨

✨ 8:29 8:29 11:2 ✨ 8:29 8:29 कुलुसितोर 1:18; इब्रितोर 1:6 ✨ 8:29 8:29 1 कुरिततोर 15:49; पिलिपितोर 3:21; कुलुसितोर 3:10 ✨ 8:29 8:29 9:23; 1 कुरिततोर 2:7; 2 कुरिततोर 3:18; इपिसुसतोर 1:5,11; 1 पत्रु 1:2; 1 योहन 3:2 ✨ 8:30 8:30 3:24 ✨ 8:30 8:30 योहन 17:22-23; रोम सहरतोर 9:23 ✨ 8:31 8:31 देवुळताड पाटाड 118:6; 1 योहन 4:4 ✨ 8:32 8:32 योहन 3:16; रोम सहरतोर 4:24-25 ✨ 8:32 8:32 2 कुरिततोर 6:10 ✨ 8:33 8:33 यशायाह 50:8-9; लूकाल 18:7 ✨ 8:34 8:34 8:1-2 ✨ 8:34 8:34 मार्कल 16:19 ✨ 8:34 8:34 5:10 ✨ 8:35-36 8:35-36 देवुळताड पाटाड 44:22; बळयिर 20:24; 1 कुरिततोर 4:9; 15:30-31; 2 कुरिततोर 1:9; 4:10; 6:9; 11:23

इनजोर रासतोग. माक तिपल वावालि, ✨ लोकुरा विस्द वावालि, दुकळ आवालि, गेंदेडः दोर्कोडः आवेस्कु, दोकाता जागातगा मनेलल, लोकुर माक कसेहक-मगस्कने हक्केर. इद्रमताडः तिपल्क वातेके, किर्स्तु माक जीवा केवोग इनजोर इनदकला? (आयो! ओग माक जीवा कीसोरेन मन्हतोग.) ✨

37 इव तिपल्क माक वातेक तेला, माक जीवा कीतोग किर्स्तु मावा तोळ मनाहकु, ✨ माक आरे कीया पगवोडः, माटे पूरा गेल्लिह्नल. ✨

38-39 मावा सामि येसु किर्स्तुन मयेनाहक डोललाह लोहचि, माक इचोन जीवा कीता इनजोर, देवुळि तोहता. ✨ हामुर आयि, पिसमुळ आयि, पोगोटाडः देवतुल्क आयिडः, देयहक-बूतहक आयिडः, नेटा रेयि आयि, नाळता आल्सुळ आयि, पेन्क-हानास्क आयिडः, पोगोटा बूमतगा ओसो इळता बूमतगा देवुळि पुटिह कीतव बेवे आयिडः, मयगा मनदनद देवुळता गूनमताहि, माक बेवे एगिह कीया पगवोडः इनजोर, ✨ नना बेस-नेहना पुतन.

9

यहुदिर किर्स्तुन पास्कताहकु, पोलु नारज आस्तोग

1-3 (देवुळता गूनमताहि माक बेवे एगिह कीया पगवोडः इतेके,) नावा इस्रयेलतोर यहुदि जाततोर बाराहक एगतोर? ओरेनाहकु नना पका आल्सुळते महनन, उंद दिया तपवा, नावा जीवा नोस्ता. येसुन विस्वस केवाहकु, ओरिहक दोर्कनद सिक्सा नाक दोर्कि! ओरा बद्लातुहक, देवुळि नाके सरप ईसि, किर्स्तुनगडाह एगिह कीतेक तेला बेसे! ✨ मति ओर पिसिर इनजोर, ओरेनाहक अचोन नना आलिह कीयहनन. ✨ किर्स्तुना मुनेह किरिया, इद निटमे, नना जोल वळहकोन, ✨ देवुळता जीवा वने इद पोल्लोता साक्सि मन्हता.

✨ 8:35-36 8:35-36 2 कुरिततोर 4:8 ✨ 8:35-36 8:35-36 2 कुरिततोर 12:10; इपिसुसतोर 3:18-19 ✨ 8:37 8:37 गलातितोर 2:20; इपिसुसतोर 5:2; तोहचीतव पोल्लोड 1:4-5 ✨ 8:37 8:37 योहन 16:33; 1 कुरिततोर 15:57 ✨ 8:38-39 8:38-39 5:8 ✨ 8:38-39 8:38-39 इपिसुसतोर 3:18-19; 1 पत्र 3:22 ✨ 9:1-3 9:1-3 पेममुळि 32:32 ✨ 9:1-3 9:1-3 2 कुरिततोर 12:15 ✨ 9:1-3 9:1-3 2 कुरिततोर 11:10; गलातितोर 1:20; 1 तिमोति 2:7

4 ओरिन देवुळि तनाड पिलाड-पेकोर आयलाह आचता, ✨ ओरिहके तना सोबा ओसो डीसा दिसिह कीता. ✨ ओरा संगे करल कीसि, ✨ तनाड अडोना साङ्गम ईता. ✨ तन्क बेद्रम माळना इनजोर, ओरिने वेहच मता. ✨ ओसो ओरिहक वेल्लाडे बेसताड पोल्लो न विळिसस मता. ✨

5 देवुळ आचतोर अब्रहम, इसक, याकुब इनवालोर मावा पेदामुय्तोरगडाहिये, ✨ मावा इस्रयेल लोक्कुर पुट वातोर. * ओराय कूळते, देवुळ लोहतोग पिसिह केवाल किर्स्तु, मन्कल मारियिस पुट वातोग. ✨ ओग किर्स्तु कतमतोरा देवुळ आंदोग, ✨ ओन्क अमेसा-अमेसातुहक जोहर आयि. ✨ आमैन.

6 (मीवा जालपिलतुहक नना बर्कत ईकन इनजोर, देवुळि इस्रयेललोक्कुरा तादोर-बाबोरिन किरिया कीस मता. मति इंजेके किर्स्तुनु इस्रयेलतोर पास्किहतोर इतेके,) देवुळि ओरा संगे कीतद किरियातुन देहता इनजोर, नना इनोन. ✨ मति इस्रयेल देसेमते पुटोर सबेटोर, देवुळता लोक्कुर आयोर, इचोने इहनन. ✨

7-9 अद बह इतेके, अब्रहम मुय्तोना जालपिलतोर सबेटोर देवुळताड पिलाड-पेकोर आयोर. ✨ देवुळि अब्रहमिहक इद्रम पोल्लो विळिसस मता: “पेगेडु इदे वेलाते ओसोवने नना नियगा मल्स वायकन, अस्के नीवा मुते साराहकु, ओर्वीगा पेकाल पुटिस मनदनोग,” ✨ इनजोर इता. (ताना पोल्लो विळिसतपे, इसकपुटोग.) अब्रहमिहक ओसो दुसोर पेकोर मन्जाय, देवुळि ओनु, “नीवा जालपिलतुन इसकनगडाहे लेकनुर” ✨ इनजोर इता. इव पोल्लोड बाताल तेळियिह कीस्ताड इतेके, अब्रहमनगा पुटोर सबेटोर, देवुळताड पिलाड-पेकोर आयोर; मति देवुळताड मगक-मयास्क, तना पोल्लो विळिसतप पुटोग पेकाना कूळताहिये,

✨ 9:4 9:4 पेसमुळि 4:22 ✨ 9:4 9:4 पेसमुळि 40:34; 1 राजा 8:11 ✨ 9:4 9:4 पुटमुळि 17:2; व्यवस्थाविवरण 29:14; लूकाल 1:72; बळयिर 3:25; इपिसुसतोर 2:12 ✨ 9:4 9:4 व्यवस्थाविवरण 4:13-14; देवुळताड पाटाड 147:19 ✨ 9:4 9:4 इब्रितोर 9:1 ✨ 9:4 9:4 बळयिर 2:39; 13:32; रोम सहरतोर 2:17; 3:2; गलातितोर 3:16; इपिसुसतोर 2:12 ✨ 9:5 9:5 बळयिर 3:13; रोम सहरतोर 11:28 * 9:5 9:5 याकुबना दुस्रा पेदिर “इस्रयेल” मता (पुटमुळि 32:28). ओनाय कूळतोर इस्रयेल देसेमतोर आतोर. ✨ 9:5 9:5 मत्याल 1:1-16; रोम सहरतोर 1:3-4 ✨ 9:5 9:5 कुलुसितोर 1:16-19 ✨ 9:5 9:5 इब्रितोर 7:24 ✨ 9:6 9:6 गिनती 23:19 ✨ 9:6 9:6 2:28-29 ✨ 9:7-9 9:7-9 योहन 8:39; गलातितोर 4:23 ✨ 9:7-9 9:7-9 पुटमुळि 18:10,14 ✨ 9:7-9 9:7-9 पुटमुळि 21:12; इब्रितोर 11:17-18

पुट वायनुर✧.†

10 अचोने आयो मति, इद पोल्लो वने मन्हता. मावा तादो इसक मुय्तोग, ओना मुते रिबका सेळो, वेरिहक एमोह पेकोर पुटटोर.✧

11-12 केंजाट, वेर पेकोर पुटनामुनेन, ओसो ओरू बेदाय नेहना-लाग्वा कीयनामुनेन, देवुळि तलिन बाताल वेहच मता, तान सीता कीम्हट्ट: मुने पुटवाल पेकाल, पया पुटवाना सेवा कीयनोग, ✧ इनजोर इता. देवुळि मन्कनाड कबस्कना इसबते आयो, मति तनाय विचर मतप, मन्कलोरिन आचिहता इनजोर तोहत्लाहि, ओर एमोह पेकोरगडाहि, मुनेन ओर्विन बार आचता, ओर्विन बार आचो.

13 ताना सास्त्रमतगा इहे मन्हता: देवुळि इन्हता, “नना उड्लोग याकुबिन एरे कीतन, मति तमदादाल एसान बार जेक कीतन,” ✧ इनजोर रासतद मन्हता.

देवुळतुहक तनाय विचरते कीयलाह अदिकर मन्हता

14 (ओर एमोह पेकोर बातालाय नेहना-लाग्वा कीयनामुनेने, देवुळि ओर्विन बार आचता, ओर्विन बार जेक कीता इनजोर,) माटु देवुळतगा बाताले सेतेम इले इनदा पगयकला?✧ आयो! अद्रम मुर्तिय इनदा पगवल!

15 मोसान देवुळि बाताल इता, मीक सीता मन्हताया: “बोना पोगोन दया कीयना, बोना पोगोन जीवा लोपना, अद नावाय विचरते कीयहनन,” ✧ इनजोर इता.

16 इद्रमलेहका बोगाय मन्कना पोगोन देवुळि दया कीस्ता इतेके, ओग मन्कना विचरतुन ऊळिस केवो, ओनाड कबस्किन ऊळिस केवो, मति तनाय विचरते कीस्ता.

17 ताना सास्त्रमते रासतपु, मोसाना कालमते, देवुळि पिरोन राजान इद्रम इता: “नीवा पोगोन वायनव पीळाना मेटे, नावा डीसातुन तोहतकन. अस्के पूरा बूममेंड नावा पेदिर दायगा, इद पोल्लोतेनाहके, नीक राजाल इनजोर निल्पिह कीतन” ✧ इनजोर रासतद मन्हता.

✧ 9:7-9 9:7-9 4:13,16-17; गलातितोर 4:28; इब्रितोर 11:11 † 9:7-9 9:7-9 अब्रहमना सुते साराहकु मग पुटनोग इनजोर, देवुळि मुनेन किरिया कीस मता. मति वेल्लाडे डियाड आतापया वने, अद नेलाड हक्कवा मता. अदिनेनाहक अब्रहम, तनमुतेना ओर्युलतदिन ततस्के, तान्क पुटवाल पेकाना पेदिर इस्मालि इनजोर तासतोग. ओग इस्मालाना जालपिल मन्कना रीतते पुटटोर आंदुर इनजोर, पोल् वेहता बोटटोग. ✧ 9:10 9:10 पुटमुळि 25:21 ✧ 9:11-12 9:11-12 पुटमुळि 25:23 ✧ 9:13 9:13 मलाकी 1:2-3 ✧ 9:14 9:14 2 इतिहास 19:7; रोम सहरतोर 2:11 ✧ 9:15 9:15 पेसमुळि 33:19 ✧ 9:17 9:17 पेसमुळि 9:16

18 इद पोल्लोताहि बाताल तेळियनाह आस्ता? देवुळि बोन दया कीयलाह विचर कीस्ता, ओन दया कीस्ता; बोनु (पिरोनना लेहका), कैगम आनाह विचर कीस्ता, ओन कैगम आनाह कीस्ता.✧

19 इंजेके मीट नाक ताल्हकेरि, “(मयगा बोरा-बोरा कैगम बुदि मनदना इनजोर, देवुळता विचर मता इतेके,) देवुळि मावा पोगोन बाराहक कसुर वाटिहता?✧ ताना विचरतुन बोग रोमिह कीया पगयहतोग?✧” इनजोर इनेरि.

20 मति इद्रमलेहका देवुळतुन मर्लाबडनद ओप्पिहताया? माट इतेक वेत मन्कलोरले आंदल, इदिन सीता कीयिड. कुमाल पंडटद अळका, “चेह! नाक इद्रम बाराहक पंडटिन डा?” इनजोर ओन इन्हताया?✧

21 कुमाल तना विचर वातप अळका पंडेग; उंदिय तोळयो गोमाताहि, रेंड तुक्ळेड कीसि, उंदतुन बार बेस सोबाता अळका, उंदतुन बार केनकेनेता अळका इद्रम पंडलाह, ओन्क अदिकर मन्हताया, इले?✧

22 अद्रमलेहकाने देवुळतुहक वने, तना विचर मतप कीयलाह अदिकर मन्हता. तमा पापमते बूळेम आयना लायक मनवालौरा पोगोन, देवुळि ओड आस्ता.✧ मति ओरिन अस्केडस्केन सिक्सा कीसि, तना लावतुन तोहो. ओरा लाग्वातनमतुन आपसोर, वेल्लाजोम केपसोर मन्हता.✧

23 बाराहक इद्रम केपसोर मन्हता इतेके, बोर लोक्ुरिन तना संगे, तना मान-डीसाता जागाते तासना इन्जि, सुस्मुनेन आचता,✧ ओरा पोगोन इंजेके दया कीसि, नना बेचोटा बेरा देवुळतन इनजोर, सबेटोर लोक्ुरिहक तोहतलाह आता; अदिनेनाहके केपिहता.

24 अद आचतोर मन्कलोरल माटे आंदल रा! मावा मुडगा मनदलाहि, सिरप माट यहुदिरिने आचो, मति यहुदि आयवोरिन वने आचता.✧

25 यहुदि आयवोरा लोप्पा देवुळि तना कबुरतोग होसेना संगे इह वेहता:

“बोर मुने नावा मन्कलोर आयोर आस मतोर,

ओरिन इंजेके नावा मन्कलोरि इनदकन;

बोर मुने नावा गूनमतुन पुनोर आस मतोर,

✧ 9:18 9:18 पेसमुळि 4:21; 7:3; 9:12; 10:20,27; 11:10; 14:4,17; व्यवस्थाविवरण 2:30; यहोशू 11:20; योहन 12:40; रोम सहरतोर 11:7,25 ✧ 9:19 9:19 3:7 ✧ 9:19 9:19 2 इतिहास 20:6; अय्यूब 9:12; दानिय्येल 4:35 ✧ 9:20 9:20 यशायाह 29:16; 45:9; 64:8; यिर्मयाह 18:6 ✧ 9:21 9:21 2 तिमोति 2:20 ✧ 9:22 9:22 बुदताड पोल्लोड 16:4; 1 पत्र 2:8 ✧ 9:22 9:22 2:4 ✧ 9:23 9:23 8:29-30 ✧ 9:24 9:24 3:29; 8:28

ओरिहक नावा गूनम तोहतकन. ☆

26 ओसो, बेद जागाते मीट नावा लोकरिर आयविर इनजोर वेहतद मन्हता,
अदे जागाते ओरिन वेर जीवात मनदनद देवुळताड मगक-मयास्कु इनजोर
इनदनुर," ☆
देवुळ वेहतव इव पोल्लोन होसे रासतोग.

27-28 अद्रमे देवुळता कबुरतोग यसयाल वेल्लाय मुनेन, इस्रयेलतोर लोप्पा
इद्रम वेहतोग:

देवुळि तना मुनेन वेहच मतप लेहकान
इद बूमतोर सबेटोरा अदु चट्टिपटे नेयम कीयगा, पूराय नेयम कीयगा,
इस्रयेल मन्कलोर सम्दुरता उस्कोता लेहका, लेक पगवप मन्हतोर,
तेला मति ओरगडाहि उच्चुरे, देवुळता सिक्साताहि पिसनुर. ☆
इनजोर इतोग.

29 ओसो यसयाल इद्रम वने वेहच मतोग:

बेरा डीसाता देवुळि मावा जालपिलतोरगडाहि, उच्चुरिनाय पिसिह केवेके,
माट वने सोदोम-गोमोरा नाहकनोर मन्कलोरा लेहकान, पूरा बूळेम आवेलल,
☆
इनजोर वेहतोग.

यहुदिर तमाड कबस्कना पोगोन विस्वस कीतोर

30 इंजेके बाताल इनदकल? यहुदि आयवोर देवुळता सेतेमतुन पर्हकोर. तेला
मति उच्चुर किर्स्तुन विस्वस कीताहकु, देवुळि ओरिन सेतेमतोर कीता.☆

31 मति इस्रयेल लोकर बह आंदुर, मोसानाड अडोड केंजिसि, इवे अडोन
कर्तुळते माळतेके, माट सेतेमतोरोम आयकोम इंदुर. मति अद्रम ओर ताना मुनेह,
सेतेमतोर आया पगवोर.☆

☆ 9:25 9:25 होशे 2:23; 1 पत्र 2:10 ☆ 9:26 9:26 होशे 1:10; रोम सहरतोर 8:14
☆ 9:27-28 9:27-28 पट्टमुळि 22:17; यशायाह 10:22-23; होशे 1:10; रोम सहरतोर 11:5
☆ 9:29 9:29 व्यवस्थाविवरण 29:23; यशायाह 1:9; 13:19; यिर्मयाह 49:18; 50:40;
आमोस 4:11; 2 पत्र 2:6 ☆ 9:30 9:30 1:17; 3:21-23; 10:6-8; गलातितोर 3:24;
इब्रितोर 11:7 ☆ 9:31 9:31 3:27; 10:2-4; 11:7; गलातितोर 5:4

32 बाराहक आया पगबोर इतेके, ओर इस्रयेल लोकर किर्स्तुन विस्वस केवा, मावाडे बेसताड कबस्कने सेतेमतोरल आयकल इनजोर ऊळिंदुर. इद्रमतोरैनाहकु किर्स्तु कोदुर ईस अर्हतनद बंडालेहका मन्हतोग.‡

33 किर्स्तुना लोप्पा मुनेने देवुळि वेहतदु सास्त्रमतगा इद्रम रासतद मन्हता: इद ऊळाट! नना येस्सलेम सहरते बंडालेहकाडोन ओर्विन तासिहनन, ओनगा वेल्लाटोर कोदुर ईस मुटनुर* मति ओना पोगोन बोर आसा तासनुर, ओर बेस्केने मेसेहने आयोर आयनुर. * इनजोर रासतद मन्हता.

10

1 माबोर विस्वसिरिर! नावा इस्रयेल लोकरिन देवुळि पिसिह कीयि इनजोर, नावा पूरा जीवाताहि विचर कीसि, इद पोल्लोतेनाहक देवुळतुन अमेसा पार्तना कीसोरिन महनन.

2 देवुळतुन माळलाहि, ओरा पका जिद मन्हता इनजोर, नना ऊळतन.* मति ओर देवुळ वेहता अगदुन पुनोर.

3-4 बह इतेके, देवुळि लोकरिन बेद्रम सेतेमतोर कीस्ता इनजोर, ओर पुनोर. पुनवाहकु, ओरू मोसानाड अडोड केंजिसि ताकतेके, देवुळि माक सेतेमतोर इनदगा इनजोर, विचर कीस्तोर. मति किर्स्तु मयेनाहक मोक आसि, पाळनाड अडोन मारिह कीसि, अद अगदुन बंद कीतोग.* कीसि, लोकर सेतेमतोर आयलाहि, विस्वसता अग तोहतोग. मति इद अगदे, इस्रयेलतोर ताकोम इन्हतोर.*

देवुळि तन्क केयवालोर सबेटोरिने पिसिह कीस्ता

5 सास्त्रमतेमोसाल बह रासतोग इतेके, बोर बोर अडोड माळसोरै पिसल्लाह ऊळिह्तोर, ओरिहक सबे अडोन, बेदिने चुकवालेवा माळ पोयतगा.*

‡ 9:32 9:32 किर्स्तु वाताहकु, यहूदिर बेस-नेहना गिर्दा आयना मता; मति ओर अडोड वेहतप पिसल्लाहि विचर कीताहकु, किर्स्तु वातस्के ओन सीता केवोर. ओग हक्कनागुटातगा डोलतद वने, ओरिहक उगस उगस मंदु. अदिनेनाहक किर्स्तु ओरिहक कोदुर ईयलाह कीतद बंडाता लेहकान आतोग. * 9:33 9:33 गलातितोर 5:12 * 9:33 9:33 यशायाह 8:14; 28:16; रोम सहरतोर 5:5; 10:11; 1 पत्र 2:6,8 * 10:2 10:2 बळयिर 21:20 * 10:3-4 10:3-4 3:21-23; 7:1-4; 11:7; गलातितोर 3:24; 4:5 * 10:3-4 10:2-4 9:31 * 10:5 10:5 लैव्यव्यवस्था 18:5; नहेम्याल 9:29; यहैजकेल 20:11,13,21; पिलिपितोर 3:9

6-8 मति बोर बोर विस्वस कीसि सेतेमतोर आयलाह ऊळिहतोर, ✨ ओरा लोप्पा मोसाल इद्रम वेहतोग इतेके, देवुळता पोल्लो नियगा मन्हता, इतेके नीवा जीवातगा, नीवा तोडटगा मन्हता. अदिनेनाहक “माक पिसिह केवाल किर्स्तुन ततलाहि देवुळदीपतगाबोग तगड पगयनोग?” इनजोर इनमाटु. बह इतेके किर्स्तु कृदि माक पिसिह कीयलाहि, इद ब्रूमतगा वातोग. अद्रमे ओसो “किर्स्तुन हामुरताह तेगिह कीयलाह, हानादीपते बोग रेग पगयनोग?” इनजोर वने मीट इनमाटु; ✨ बह इतेके, देवुळिये किर्स्तुन हामुरतगडाह तेगिह कीता. अदिनेनाहक देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयलाह, माक बाताले कीया पोयो, सिरप विस्वस कीयना अचोने. इंजेके माट इद कबुरतुन पोकर कीयलाह आतोम.

9 अद कबुर इद्रम इतेके, येसुये नावा सामि इनजोर, निमा नीवा तोडटे कबुल आसि, ✨ देवुळि ओन हामुरतगडाहि जीवा अर्हता इनजोर, नीवा जीवाताहि विस्वस कीतिक अचोन, देवुळि नीक पिसिह कीयगा. ✨

10 बोगे आयि, आपुना जीवाताहि विस्वस कीतिकेने, ओग देवुळता मुनेह सेतेमतोग आस्तोग. अद्रमे आपुना तोडटे कबुल आतेकेने, ओग तना पापमता सिक्साताहि पिसिहतोग.

11 देवुळता साम्रमतगा वने, इद्रम रासतद मन्हता: “किर्स्तुन विस्वस केवाल बोगे मनेग, ओग मेसेहने आयोग आयनोग.” ✨

12 विस्वस केवालोर यहुदिर मनिर, ओसो बोर दुस्रा जाततोर मनिर, कतमतोरा सामि इतेके येसुये! ओन केयवालोर सबेटोरिन, ओग पका बेस ऊळिहतोग. ✨

13 बोर बोर सामिनु दया कीम इनजोर केयिहतोर, ओर सबेटोर पिसनुर, ✨ इनजोर रासतद मन्हता.

14 मति बोर लोकुर किर्स्तुन विस्वस केवोर, ओर बह केयेर? ओरिहक ओना पोल्लोतुन बोगे एव्हिह केवालेवा, ओर बह विस्वस केवेर? ✨ ओरगा बोगे अनवालेवा, किर्स्तुना कबुर बह एवयगा? ✨

✨ 10:6-8 10:6-8 9:30 ✨ 10:6-8 10:6-8 व्यवस्थाविवरण 30:12-14 ✨ 10:9 10:9 मत्याल 10:32; लूकाल 12:8; 1 कुरिततोर 12:3; मिलिपितोर 2:11; 1 योहन 4:15 ✨ 10:9 10:9 बळयिर 16:31; रोम सहरतोर 4:24-25; 1 पत्र 1:21 ✨ 10:11 10:11 यशायाह 28:16; रोम सहरतोर 9:33 ✨ 10:12 10:12 बळयिर 10:36; रोम सहरतोर 3:21-23,29 ✨ 10:13 10:13 योएल 2:32; बळयिर 2:21 ✨ 10:14 10:14 यशायाह 52:15; रोम सहरतोर 15:20-21; इपिसुसतोर 4:21 ✨ 10:14 10:14 बळयिर 8:31; तीतुस 1:1-4

15 लोहवालोर लेवेके, ओरगा बोग दायनोग?☆ अदिनेनाहक देवुळता सास्त्रमतगा इद्रम रासतद मन्हता: बेसता कबुरतुन तवालोर वायनदिन ऊळिसि, बेचोन गिर्दा वास्ता! ☆ इनजोर देवुळता कबुरतोग यसयाल वेहतोग.☆ अद्रमे देवुळि तना कबुरतोरिन पोकर कीयलाहि लोहताये.

16 मति केंजतोरगडाहि उच्चुर अद बेसता कबुरतुन विस्वस केवोर.☆ इदिने यसयाल इतोग, “ए सामि! माट वेहतद कबुरतुन बोगाय विस्वस कीतोगा?” ☆ इनजोर इतोग.

17 इद्रमलेहका लोकर किर्स्तुना बेसता कबुरतुन केंजतेकेने, विस्वस कीया पगयहतोर.☆ बोगाय अद कबुरतुन पोकर कीतेकेने, ओर केंजहतोर.

18 पया इप्रयेल लोकर इद कबुरतुन केंजोरा? आयो, ओर केंजतोर. देवुळता सास्त्रमतगा इद्रम रासतद मन्हता:

ओरा कबुर पूरा बूममेंड एवता.

ओरा पोल्लो दुनियाता कोड एवनाह पोकर आता, ☆

इनजोर रासतद मन्हता. अद्रमे ओर निटम केंजतोर.

19 केंजिसाय ओरिहक तेळियोया? तेळियहताये! मुनेन मोसाना सास्त्रमते रासतपु, देवुळि इप्रयेल लोकरिन इद्रम इता:

“दुस्राड जातिनोरिहक बर्कत ईसि, मीवा जीवा कर्वनाह कीकन.

नाक पुनवोरिहक देव्वा ईसि, मियगा कोटुल पुटिह कीकन,” ☆

इनजोर देवुळि इता.

20 मोसाना पेकेडोग यसयाल, (दुस्राड जातिनोरा लोप्पा रासिहपा,) देवुळता दीराते इद्रम रासतोग:

नाक पर्हकवोर, नाक दोर्किह कीतोर.

नाक पुनदलाह ऊळवोर, नाक पुनदलाह आतोर, ☆

इनजोर रासतोग.

☆ 10:15 10:15 बळयिर 13:3; रोम सहरतोर 15:24; 3 योहन 6-8 ☆ 10:15 10:15 यशायाह 52:7 ☆ 10:15 10:15 इपिसुसतोर 6:15 ☆ 10:16 10:16 3:3 ☆ 10:16 10:16 यशायाह 53:1; योहन 12:38 ☆ 10:17 10:17 ग्लातितोर 3:2,5; 1 तिसलुनितोर 2:13; इब्रितोर 4:2 ☆ 10:18 10:18 देवुळताड पाटाड 19:4; रोम सहरतोर 1:19-20; कुलुसितोर 1:6-8 ☆ 10:19 10:19 व्यवस्थाविवरण 32:21; रोम सहरतोर 11:11,14 ☆ 10:20 10:20 यशायाह 65:1; रोम सहरतोर 9:30

21 इस्त्रयेल लोकुरा लोप्पा बार, देवुळि इद्रम इता: “नयगा मल्स वायिर इनजोर, वेल्लाय जोम ओरा अग ऊळतन. मति ओर कैगम आसि, नावा पोल्लोतुन केंजोर,”
 ✧ इता, इनजोर यसयाल रासतोग.

11

देवुळि तना इस्त्रयेल लोकुरिन जीवा लोपता

1 अदिनेनाहक नना ताल्हकिह्नन, देवुळि तना इस्त्रयेल लोकुरिन पूराय विळिससीताया? ✧ आयो! अद्रम विळसो! विळसवाहके कोनि, नावा लेहकाडोरिन वने आचता. नना वने इस्त्रयेल मन्कनने आंदन, अब्रहमना जालापिलतोग ✧ बिन्यमिनना कूळतोनन.*

2 इतेके बोर नयगा विस्वस तासनुर इनजोर, देवुळि मुनेन पुन्ज मता, ✧ ओर इस्त्रयेल लोकुरिन देवुळ विळसो. ✧ सास्त्रमतगा रासतदु देवुळता कबुरतोग एलियाना पोल्लोतुन, मीट पुतिर इसि! ओग देवुळतुन पार्तना कनिके, इस्त्रयेल लोकुरगा इद्रम कसुर वाटटोग:

3 “ए सामि! नीवा कबुरतोरिन ओर हक्कतोर. नियेनाहक मोकिड ईयनव गर्यांन, पिळहपळ कीतोर. बहाल पेनतुन मोळ्कवोनिन, नना वगोनिने पिसतन. इंजेके नाक वने हक्कलाह ऊळिहतोर!” ✧ इतोग.

4 अस्के देवुळि ओन बाताल पोल्लो मल्हता, सीता मन्हताया? “आयो एलिया, बहाल पेनतुन मोळ्कवोनिन निमा वगोनिन आयविन; अद पेनतुन मोळ्कवा, नाक मोळ्कवालोर एळुड अजर्क मन्कलोरिन, ओरा कयदाहि नना पिसिह कीस तासतन,” ✧ इनजोर देवुळि वेहता.

5 अद्रमलेहकाने इंजेके वने, देवुळि दया कीस आचिस तासताहकु, माट उच्चुरे यहुदि लोकुरोम, ✧ किर्स्तुन विस्वस कीतोरोम महनोम. ✧

✧ 10:21 10:21 यशायाह 65:2 ✧ 11:1 11:1 1 शमएल 12:22; यिर्मयाह 31:37; 33:24-26 ✧ 11:1 11:1 2 कुरिततोर 11:22; पिलिपितोर 3:5 * 11:1 11:1 याकुब मुस्तोनगडाहे पूरा इस्त्रयेल देसेम पुटटा. ओनाड बारा मक्क मतोर, ओरगडाहि इस्त्रयेलतोर बारा कूळिनोर आतोर. बैरे बारा मक्किरगडाहि बिन्यमिन वीसा पेकाल मतोग. ✧ 11:2 11:2 8:29 ✧ 11:2 11:2 देवुळताड पाटाड 94:14 ✧ 11:3 11:3 1 राजा 19:10,14 ✧ 11:4 11:4 1 राजा 19:18 ✧ 11:5 11:5 2 राजा 19:4; रोम सहरतोर 9:27-28 ✧ 11:5 11:5 9:27-28

6 माट कीतव बेसताड कबस्किन ऊळिस आयो, मति अद दया कीताहके, तान विस्वस कीयलाहि, उच्चुरिन आचता. मावाड कबस्किन ऊळिस आचता इतेके, देवुळता पिसमुळ माक कमय कीतप दोर्कालि, ताना दयाता पोल्लो आयो आवालि.✧

7 इंजेके ओरा इद्रम आता: वेल्लाटोर इस्त्रयेल लोकर देवुळता मुनेह सेतेमतोर आयलाह ऊळतोर, मति आया पगवोर. देवुळ आचतोर उच्चुर इस्त्रयेलतोर सेतेमतोर आतोर; पिसतोरिन बार, तना पोल्लोतुन केंजवाह, कैगम आनाह विळसता.✧

8 वेर कैगम आयवालोर लोप्पा, देवुळता साम्रमतगा इद्रम रासतद मन्हता: देवुळ ओरिन पका उस्कंडते मतप लेहका, कीस तासता. अदिहके ओर कोंडाड मन्जाय, ताना सेतेमतुन ऊळ पगवोर; केव्क मन्जाय ताना सेतेमता पोल्लोतुन वेनदा पगवोर. नेंड एवनाह वेर अहे मन्हतोर, ✧ इनजोर रासतद मन्हता. अद्रमलेहकाने आता.

9 दाविद राजाल वने इदे पोल्लोतुन वेहतोग; (ओग तना कोटुलतोर पोल्लोतुन वेहतहपा,) इद्रम इतोग:

“ए देवुळि! ओयकता वदतगा दोम्हकने एकतप लेहका,

ओर सुकमते गाटो तिनदकल इनदहपा, ओरा पोगोन तिपल वास अरयि.

ओर कोदुर ईसि, बोंदातगा अरयिर,

ओरा पापमता बूति ओरिहक दोर्कि.

10 देवुळता सेतेमतुन ऊळ पगवाह, ओर गंगाते मनिर.

मोताते ओरा मोळ्हकोग अमेसा वग्डिस मनि,” ✧

इनजोर इतोग.

11 पया इस्त्रयेलतोर यहुदिर, किर्स्तुन विस्वस केवस्के, देवुळतगडाहि अमेसा-अमेसातुहक एगतोर इनजोर, नना इनोन. अद्रम आयमाकि वने! यहुदिर किर्स्तुनाड केंजवाहकु, देवुळता पिसमुळ यहुदि आयवोरगा एवता.✧ इदिन ऊळिसि, यहुदिरा जीवा कर्विसाय नयगा वायिर इन्जि, ✧ देवुळता विचर मन्हता.†

12 ओर किर्स्तुन पास्कतद पापम कीताहकु, दुस्साड जातिनोरिहक देवुळता बर्कत दोर्कता. अह इतेके यहुदिर बेस्के किर्स्तुनेके पूरा मलयनुर, अस्के इंजेटदिहकाय वीळिसि, दुनियामेटोरिहक बेचोनो वेल्ला बर्कत दोर्कगा!

✧ 11:6 11:6 4:4 ✧ 11:7 11:7 मार्कल 6:52; रोम सहरतोर 9:18,31; 11:25; 2 कुरिततोर 3:14; इपिसुसतोर 4:18 ✧ 11:8 11:8 व्यवस्थाविवरण 29:4; यशायाह 29:10; मत्याल 13:13-14 ✧ 11:10 11:10 देवुळताड पाटाड 69:22-23 ✧ 11:11 11:11 बळयिर 28:28 ✧ 11:11 11:11 10:19 † 11:11 11:11 इस्त्रयेल मन्कलोर इतेके वने, यहुदि मन्कलोर इतेके वने, उंदिये

उच्चुर तेला यहुदिर विस्वस कीयनुर इन्जि, पोल्नुना आसा

13 यहुदि आयवोर विस्वसिरि! इंजेके नना मीक वेहतलाह आतन: बेसता कबुर यहुदि आयवोरगा ओम इन्जि, देवुळि नाक बळयि इनजोर मियगा लोहता.✱ इद पका बेरा सेवा इनजोर, कह्हेम कीयहनन.

14 इद्रम कीस, नना नावाय यहुदि जाततोरिन जीवा कर्वनाह केवेनन. अस्के मियगा मनदनद बर्कततुन ऊळिसि, ओर उच्चुर तेला किर्स्तुन विस्वस कीसि पिसिर.✱

15 इतेके देवुळि यहुदिरिन जेक कीताहकु, दुनियामेटोर लोकरिहक, देवुळता संगे कलियलाह दोर्कता.✱ इतेके इंजेके अद ओसोवने यहुदिरिन तनगा ऐ कीयगा, अस्के अद बेचोन गिर्दाता पोल्लो आयगा! डोलतोर ओसो जीवा अरतप लेहका आयगा.✱

16 इह केंजाट, कोडि इन्जि इचुने ईतेकाय, पूरा अनम देवुळताय आंदु.✱ ओसो मराताड मडाड देवुळताड इतेके, तानाड कांदाड वने देवुळताडे आंदुड. (अद्रमे यहुदिराड तादोर-बाबोरिन देवुळ आचताहकु, ओरा जालपिल वने देवुळता लोकरे मन्हतोर.)

17 (यहुदिर इतेके देवुळता वाळमतगा ओम्सतद मराताड कोमाना लेहकाडोर आंदुर. मीट यहुदि आयवोरि बारा, टुटाता मराताड कोमाना लेहकाडोरि.) ओम्सतद मराताहि वळगा कोमान एळिपस अर्हतप लेहकान, (देवुळि विस्वस केवोर यहुदिरिन पोहता.) पोहचि, टुटातगडाहि कोमान तचि, अविस्कना जागातगा जोळे कीतप लेहका, देवुळि मीकु ओरगा कलियिह कीता. अह आसि, मुनेताड कोमाड आयिड, ओसो जोळे कीतव कोमाड आयिड, इव सबेटव उंदिय मराताड मडाड एग गुंजनाहके पिसिहताड.✱

18 अदिहक (मीट जोळेम आतोर यहुदि आयवोरि,) देवुळ एळिपस पोहतोर यहुदिरिन पास्कमाट. मीक पास्क वसनेके, इद पोल्लोतुन सीता कीम्हटु: कोमाड मडानेनाहक एग गुंजोड, मति मडाडे कोमानेनाहक एग गुंजिहताड.✱‡

✱ 11:13 11:13 बळयिर 9:15; रोम सहरतोर 15:16 ✱ 11:14 11:14 10:19; 1 कुरिततोर 9:22 ✱ 11:15 11:15 5:11; 2 कुरिततोर 5:19 ✱ 11:15 11:15 लूकाल 15:24,32 ✱ 11:16 11:16 गिनती 15:18-21; नहेम्याल 10:27; यहजेकेल 44:30 ✱ 11:17 11:17 इपिससतोर 2:11-14 ✱ 11:18 11:18 योहन 4:22 ‡ 11:18 11:18 पोल्नु मडाड इनजोर, यहुदिराड पेदामुय्तोरा लोप्पा इतोग (इतेके अब्रहम, इसक, याकुब वेरा लोप्पा). कोमाड इतेके पेदामुय्तोरा जालपिल इनजोर इतोग.

19 मति मीट इनेरिर, “माक जागा कीयलाह कोनि, देवुळि अव कोमान एळिपस पोहता,” इनजोर इनेरिर.

20 नना वेहतहनन, निटमे! मति इद पोल्लोतुन सीता कीम्हटु: ओर विस्वस केवाहके, देवुळि ओरिन एळिपस पोहतप लेहका कीता; मति मीट विस्वस कीताहके, मीक कलियिह कीता. अदिनेनाहक पोगयसोर तिरियमाट! देवुळतुहक रेयिस मन्हटु. ✨

21 देवुळि ओगसता मराताहि, कोळसतव कोमान वने तासवा, एळिपस पोहता इतेके, मीट टुटाताहि ततव कोमाना लेहकाडोरिर, मीट विस्वसतुन विळसतेके, मीवा बह आयागा?

22 इद ऊळाट, देवुळि दया कीयनद वने आंदु, सिक्सा ईयनद वने आंदु. इद पोल्लोतुन सीता कीस ऊळाट! विस्वस केवा तानाड केंजवोरिन सिक्सा ईता. मति मीवा पोगोन बार दया कीता. ✨ मीट विस्वस कीसोर अतेकेने, अद मीक दया कीसोरिन मनदगा. मीट विस्वसतुन विळसतेके, मीक वने एळिपस पोहचीयगा. ✨

23 अद्रमे देवुळि एळिपस पोहतविन, ओसोवने मरातगा जोळे कीया पगयहता; अदिनेनाहक यहुदिर वने देवुळतेके मल्लिस, किर्स्तुन विस्वस कीतेक अचोन, देवुळि ओरिन ओसो तना लोकर कीया पगयहता. ✨

24 मीट यहुदि आयवोर विस्वसिरिर इतेके, टुटाता मराताहि एळपतव कोमाना लेहकाडोरिर आंदिर. मति यहुदिर बार ओगसतद मराताड कोमाना लेहकाडोर आंदुर. मीक देवुळि तना लोकरगा कलियिह कीता इतेके, सुम्मुनेताहि देवुळता लोकर मतोर यहुदिरिन, तनगा ओसोवने मल्लहच ततना, इद देवुळतुहक ओसोय अल्को पोल्लो आंदु! (अदिनेनाहक विस्वस केवोर यहुदिरिन पास्किसि, पोगयसोर तिरियमाट.)

इस्रयेल लोकर सबेटोर पिसनुर

25 मावोर विस्वसिरिर! माटे पका तेल्वतोरिम इन्जि, मीट पोगयनदायो इनजोर, ✨ देवुळि इंजेके इस्रयेलतोर लोप्पा पुन्पिह कीतद, इद पोल्लोतुन मीक वेहतलाह आतन: ✨ यहुदि आयवोर बेच्चुर किर्स्तुन विस्वस कीयनुर इनजोर, देवुळि

✨ 11:20 11:20 12:3,16; 1 कुरिततोर 10:12; 2 कुरिततोर 1:24; 1 तिमेति 6:17; 1 पत्र 1:17 ✨ 11:22 11:22 2:4 ✨ 11:22 11:22 योहन 15:2; 1 कुरिततोर 15:2; इब्रितोर 3:6,14 ✨ 11:23 11:23 2 कुरिततोर 3:16; इब्रितोर 3:19 ✨ 11:25 11:25 12:16 ✨ 11:25 11:25 इपिसुसतोर 1:9; 3:3,9

विचर कीता, अच्चुर कतमतोर देवुळतेके वानाहजोम, उच्चुर इस्त्रयेल मन्कलतोर
बुदि, देवुळताड केंजवाह कैंगम मनदगा.✧

26 मति ताना पया इस्त्रयेल लोकुर सबेटोरिन देवुळि पिसिह कीयगा. इदे पोल्लो
वेल्लाड वर्साना मुने, अद वेहच मता:

नना लोहवाल विळिसह केवाल, येस्सलेमता सियोन मेटाताहि वायनोग.

ओग नावा इस्त्रयेल लोकुराऽपापि बुदतुन मायिपेह कीयनोग.

27 नना ओरा संगे मुने करलकीतपु,

ओरा पापमतुनमापि कीसीकन, ✧

इनजोर सास्त्रमते रासतद मन्हता.

28 इंजेके वेल्लाटोर इस्त्रयेल लोकुर बेसता कबुरतुन नमवाहकु, देवुळि ओरिन
कोटुलतोर इन्हता. ओर नमवाहकु, इद बेसता कबुर मियगा वाता, इद मीक पायदा
आता. मति देवुळ ओरा पेदामुय्तोर अब्रहम, इसक, याकुब, वेरिन आचताहकु,
इंजेक वने इस्त्रयेलतोरिन जीवा कीस्ता.✧

29 बाराहक इतेके, “मीवा जालपिलतुन नना नावा लोकुर आयना इन्जि आचतन,✧
ओरिहक बर्कत ईकन” इन्जि, देवुळि ओर पेदामुय्तोरिन करल कीस मता, अद
पोल्लोतुन देवुळि बेस्केन माऽडो.

30 यहुदि आयवोर विस्वासिरर! मीट मुने देवुळता पोल्लोतुन केंजवा मतिर,✧ मति
यहुदिर ताना पोल्लोतुन केंजवाहकु, देवुळि मीक सीता कीसि, मीवा पोगोन दया
कीता ✧

31 मीक सीता कीसि दया कीतप लेहकान, ओर यहुदिरिन वने, उंद दिया सीता
कीसि दया कीयगा.

32 इद्रमलेहका, यहुदिर आयिर, यहुदि आयवोर आयिर, सबेटोर नावा पोल्लोतुन
केंजवाह, तमाय कैंगम बुदते ताकिर✧ अस्के, सबेटोरिन सीता कीसि, दया कीकन
इनजोर, देवुळता विचर मन्हता.✧

पोलु देवुळतुन जोहर कीस्तोग

✧ 11:25 11:25 लकाल 21:24; योहन 10:16; रोम सहरतोर 9:18; इपिसुसतोर 4:18

§ 11:26 11:26 नावा इस्त्रयेल लोकुरा मोदुल कागिदते “याकुबना”; इस्त्रयेल लोकुर इतेके, याकुब
मुय्तोना कूळतोर आंदुर. ✧ 11:27 11:27 यशायाह 59:20-21; 27:9; इब्रितोर 8:12

✧ 11:28 11:28 व्यवस्थाविवरण 7:8; 10:15; रोम सहरतोर 9:5 ✧ 11:29 11:29

8:28; 2 पत्रु 1:10 ✧ 11:30 11:30 तीतुस 3:3 ✧ 11:30 11:30 15:9

✧ 11:32 11:32 3:9; गलातितोर 3:22-23 ✧ 11:32 11:32 5:19; इब्रितोर 3:18

33 देवुळता बुदि बेचोन बेरा मन्हता, अद पुनवद पोल्लो बेदे इले! ✧ अदिना लेका-जोका मुर्तिय कीया वावो. अद बेद्रम नेयम कीस्ता, बह बह कीस्ता, इदिन बोगे पुनदा पगवोग. ✧

34 देवुळताड विचर्किन बोग पुनदा पगयह्तोग?
तान बोगाय बुद वेहता पगयह्तोगा? ✧

35 बोगाय देवुळतुन नाक मल्हच ईम इनदलाहि,
मुने बातालाय करा ईस मतोगा? एवोग! ✧

36 बाराहक इतेके, सबे देवुळतगडाहिये पुटटाड, तानाय कयदे सबे ताकिहताड,
तानेनाहके सबेटव मन्हताड. ✧ तान्के अमेसा-अमेसातुहक मान आयि! आमैन. ✧

12

मीवा जीवातुन देवुळता कयदे ईम्हट

1 मावोर विस्वसिरिर! मीक इंजेक एवनाह वेहतव, देवुळता दयाताड पोल्लोन सीता कीसीसि, मीट बाताल कीयना इनजोर, मीक अर्जि कीयहनन: नावा मनमुळ इंजेके नयेनाहक इले मति, देवुळतेनाहके मन्हता इन्जि, मीवाड मेंदुस्किन देवुळता सेवातेनाहकु ताना कयदे विळिससीम्हट. इद्रमताये मोकि देवुळतुहक विचर वास्ता, इदिने देवुळतुन निटम माळना इनजोर इनदना. ✧

2 इद दुनियातोर लेहका ताकलाह मीट ऊळमाटु, ✧ मति देवुळ मीवाड विचर्किन मिळहचि, मीक पूना बुद ईयि. ✧ अस्के बेद्रम ताकना इन्जि देवुळता विचर मन्हता, अदिन मीट पुनदकिर. ✧ इद्रमता ताकमुळि नेहनलि, ओसो देवुळतुहक विचर वायनदु, बाताले तपलेवद आंदु.

✧ **11:33 11:33** इपिसुसतोर 3:10; कुलुसितोर 2:1-3 ✧ **11:33 11:33** अय्यूब 5:9; 11:7; 15:8 ✧ **11:34 11:34** 1 कुरिततोर 2:16 ✧ **11:35 11:34-35** यशायाह 40:13; अय्यूब 35:7; 41:11 ✧ **11:36 11:36** 1 कुरिततोर 8:6; 11:12; इपिसुसतोर 4:6; कुलुसितोर 1:16; इब्रितोर 2:10 ✧ **11:36 11:36** गलातितोर 1:5; इपिसुसतोर 3:21; मिलिपितोर 4:20; 1 तिमोति 1:17; 2 तिमोति 4:18; इब्रितोर 13:20-21; 1 पत्र 4:11; 5:11; 2 पत्र 3:18; यहूदाल 25; तोहचीतव पोल्लोड 1:6; 5:13 ✧ **12:1 12:1** 6:13; 1 कुरिततोर 6:18-20; इब्रितोर 12:28; 13:15; 1 पत्र 2:5 ✧ **12:2 12:2** मत्याल 13:22; मार्कल 4:19; लूकाल 8:14; गलातितोर 1:4; याकुब 1:27; 1 पत्र 1:14; 1 योहन 2:15-16 ✧ **12:2 12:2** इपिसुसतोर 4:23-24 ✧ **12:2 12:2** इपिसुसतोर 5:10,17; कुलुसितोर 1:9-10

3 देवुळि नाक देखा ईस, तना बळयि इनजोर निल्पिह कीता. ✧ अद अदिकरते मियगडाह ओर्विन-ओर्विन नना वेहतहननः नना विस्वसते बेरोनन इनजोर पोमाडेड कीयनदायो, मति देवुळि नाक बेद्रमता बुदि ईता, ✧ अदिना इसबते नना बेद्रमतोगा विस्वसिनन इन्जि, ✧ बेसतल बुदते विचर कीम्हट. ✧

4 बह इतेके, मावा मेंदुदगा कय्कु, काल्कु, कोंडाड बाताड मन्हताड, अव सबे अलग-अलग कबळ कीस्ताड.

5 अद्रमे माट विस्वसिरल वने, वेल्लाटोरल मतेक तेला, किस्तुना संगे जोळेम आताहकु, उंदिय मेंदुलता लेहका आतल. ✧ अहे माट ओर्विहक-ओर्वोग वने, तुंडिस मतप लेहका महनल.

6 देवुळि माक देखा ईताहकु, मयगा ओर्वोग-ओर्वोग मन्कहक, अलग-अलग रीतता कबळ कीयलाह बुद ईता. ✧ अद बुद मतपु, माट ताना सेवा कीयना गावले. ✧ देवुळि तना कासा कबुरतुन नीक पुन्पिह कीता इन्जि, ✧ नीवा विस्वस मन्हता इतेके, अद कबुरतुन पोक्र कीम.

7 सेवा-साकुर कीयनद बुद दोर्कतोरिर, गिर्दाति सेवा-साकुर कीसोर मन्हट. ✧ देवुळता पोल्लो कागहतनद बुद दोर्कतोरिर, बेस-नेहना कागहचोर मन्हट. ✧

8 दुस्रोरिहक दीरा ईयनद बुद दोर्कतोरिर, अहे दीरा ईसोर मन्हट. ✧ दुस्रोरिहक दर्मम कीयनद बुद दोर्कतोरिर, चिष्टम आयवा दर्मम कीसोर मन्हट. ✧ दुस्रोरा मुक्याल आस ताकिह कीयनद बुद दोर्कतोरिर, पूरा जीवाताहि ओरिन ताकिह कीसोर मन्हट. ✧ दुस्रोरिन जीवा लोपिस तोळ ईयनद बुद दोर्कतोरिर, मीट गिर्दाति तोळ ईसोर मन्हट. ✧

9 दुस्रोर विस्वसिरिन जीवा कीरहनोम इनजोर, मीट सोड केमाट, मति जीवाताहि जीवा कीम्हट. ✧ लाग्वाड पोल्लोनगडाह जेक मन्हट, नेहनाड पोल्लोन अमेसा पोस

✧ 12:3 12:3 15:15; 1 कुरिततोर 3:10 ✧ 12:3 12:3 मिलिपितोर 2:13 ✧ 12:3 12:3 इपिसुसतोर 4:7 ✧ 12:3 12:3 11:20; 2 कुरिततोर 10:13; गलातितोर 6:3 ✧ 12:5 12:4-5 1 कुरिततोर 6:15; 10:17; 12:12-14,27; इपिसुसतोर 4:4,16,25 ✧ 12:6 12:6 1 कुरिततोर 3:5; 4:7 ✧ 12:6 12:6 1 कुरिततोर 7:7; 12:4; 1 पत्रु 4:10 ✧ 12:6 12:6 बळयिर 13:1; 1 कुरिततोर 12:10 ✧ 12:7 12:7 बळयिर 6:3; 1 कुरिततोर 12:28 ✧ 12:7 12:7 बळयिर 13:1; 1 कुरिततोर 14:6,26 ✧ 12:8 12:8 बळयिर 4:36-37; 27:33-36 ✧ 12:8 12:8 2 कुरिततोर 8:2; 9:7,11,13; 1 तिमोति 6:18 ✧ 12:8 12:8 1 कुरिततोर 12:28; 1 तिमोति 5:17 ✧ 12:8 12:6-8 1 कुरिततोर 12:4; 1 पत्रु 4:11 ✧ 12:9 12:9 2 कुरिततोर 6:6; याकुब 3:17

मन्हट्टु.✧

10 तमोग-दादाना लेहकान, ओर्विहक-ओर्वोग जीवा कीम्हट्टु.✧ ओर्विहक-ओर्वोग उड्ला बुदते मान ईयलाह उसर आम्हट्टु.✧

11 कबळ कीयलाह लंडा आयमाट्टु, मति पूरा जीवाताहि देवुळता सेवा कीम्हट्टु.

12 देवुळि मीक ईतद आसाते, गिर्दा आस मन्हट्टु.✧ तिपल्क वातस्के, आरेम आयवा निच मन्हट्टु.✧ अमेसा पार्तना कीसोर मन्हट्टु.✧

13 देवुळता मन्कलोरिहक गर्ज अरतेक अचोन, तोळ ईम्हट्टु.✧ बोराय विस्वसिर जेकताहि मीवा लोन वातोर इतेके, ओरिहक गिर्दाते जावा-एग कीयलाह, अमेसा तयर मन्हट्टु.✧

14 मीक तिपल केवालोरिन, देवुळ मीक सुकमते तासि इनजोर, बर्कतताड पोल्लोड वळहकाट्टु, सरप एमाट्टु.✧

15 गिर्दा केवालोरा संगे मीट वने गिर्दा कीम्हट्टु. अळवालोरा संगे मीट वने अळम्हट्टु.✧

16 मीवा मुडोरगा उंद एकाते मन्हट्टु.✧ पोमाडेड कीसोर तिरियमाट्टु, मति पोहचीतप लेहका मनवालोरा संगे गोत आम्हट्टु*. नाक सबे एर्का मन्हटा, नना बुदतोनन इनजोर इनमाट्टु.✧

17-18 सबेटोरिहक बेस ओप्पनव पोल्लोना विचर कीसोर ताकाट्टु.✧ मीवा मेटे बेचोन आया पगयहता अचोन, सबेटोरा संगे गूनमते मन्हट्टु.✧ बोराय मीवा नुस्कन कीतेके, ओरिन कोदा पोयमाट्टु.✧

✧ **12:9 12:9** 1 तिसलुनितोर 5:15,21-22 ✧ **12:10 12:10** योहन 13:34; इब्रितोर 13:1; 2 पत्र 1:7 ✧ **12:10 12:10** पिलिपितोर 2:3 ✧ **12:12 12:12** 5:2 ✧ **12:12 12:12** इब्रितोर 10:32-33,36; याकुब 1:3,12; 5:11 ✧ **12:12 12:12** बळयिर 1:14; 1 तिसलुनितोर 5:17 ✧ **12:13 12:13** 15:25; 1 कुरिततोर 16:15-16; 2 कुरिततोर 9:1; गलातितोर 6:2; पिलेमोन 7; इब्रितोर 6:10; 13:16 ✧ **12:13 12:13** मत्याल 25:35; 1 तिमोति 3:2; 1 पत्र 4:9; 3 योहन 5 ✧ **12:14 12:14** मत्याल 5:44; लुकाल 6:28; 1 कुरिततोर 4:12; 1 पत्र 3:9 ✧ **12:15 12:15** अय्युब 30:25; इब्रितोर 13:3 ✧ **12:16 12:16** 15:5; 1 कुरिततोर 1:10; 2 कुरिततोर 13:11; पिलिपितोर 2:1-2; 1 पत्र 3:8 * **12:16 12:16** पोहचीतप लेहका मनवालोरा संगे गोत आम्हट्टु "साकुर केवालोर कीयनाड कबस्कना लेहकाडाड कबस्क कीयलाह, लजा आयना आयो," इद्रम वने अर्तम पेसिहता. ✧ **12:16 12:16** बुदताड पोल्लोड 3:7; रोम सहरतोर 11:20,25 ✧ **12:17-18 12:17-18** 2 कुरिततोर 8:21 ✧ **12:17-18 12:17-18** मार्कल 9:50; रोम सहरतोर 14:19 ✧ **12:17-18 12:17-18** बुदताड पोल्लोड 20:22; 24:29; 1 तिसलुनितोर 5:15; 1 पत्र 3:9

19 देवुळता साङ्गमतगा इद्रम रासतद मन्हता: “बद्दला एतनद नावा कबळ. लाग्वाड कबस्क केवालोरिन ननाने बद्दला एतकन” इन्जि देवुळि इन्हता, ✨ इनजोर रासतद मन्हता. अदिनेनाहक नावा गोततोरिर! मीट बद्दला एनमाट, ओरिन देवुळ ऊळगा, ✨

20 मति साङ्गमते रासतपु: मीवा विस्दतोर कग्वते मतेके, ओरिहक गाटो ईम्हट. ओरिहक एग उनडा वसतेके, एग ईम्हट. अद्रम कीतेके, ओरिहक पका लजा वायगा†.

21 इद्रमलेहका मीवा जीवातगा कोंटे बुदि उदमाकि, मति नेहनल कबळ कीसि, अद कोंटे बुदतुन माय्पिह कीम्हट. ✨

13

अदिकरते मनवालोरिहक वग्डिस मनदना

1 केंजाट, सबे अदिकर देवुळताहि वाता. इंजेटा सर्करतुन वने, अदे निल्पिह कीता. ✨ अदिनेनाहक मीट सर्करताड सबे पोल्लोन केंजिसि ताकाट. ✨

2 अद्रमता अदिकर मनवालोरि विस्द आयना इतेके, देवुळता विस्द आतप आस्ता. अद्रम विस्द आयवाल, देवुळताहि सिक्सातुन दोर्किह कीस्तोग.

3 बेसताड कबस्क केवाल सर्करतुहक बाराहक रेयनोग? लाग्वाड कबस्क केवाले रेयनोग. सर्करतुहक रेयवालेवा मनदना इतेके, मीट बेसताड कबस्क कीम्हट. अस्के ओर मीक बेसतोर इनजोर इनदनुर.

4 ओर मीवा पाय्दातेनाहक, देवुळताड सेवकिर आंदुर. मति लाग्वाड कबस्क केवालोरिहक, सिक्सा ईयनद अदिकर ओरगा मन्हताये. अदिनेनाहक मीट लाग्वाड कबस्क कीतेके, ओरिहक रेयाट. लाग्वोरिहक सिक्सा ईयलाहिये, सर्कर ताकिह केवालोरिन देवुळि निल्पिह कीता. ✨

✨ 12:19 12:19 व्यवस्थाविवरण 32:35; देवुळताड पाटाड 94:1; 1 तिसलुनितोर 4:6; इब्रितोर 10:30 ✨ 12:19 12:19 2 तिमोति 4:14 † 12:20 12:20 ओरिहक पका लजा वायगा बुदताड पोल्लोड 25:21-22. मोदुल कागिदते “ओरा तलातगा किसतळ्मिड तासतप आस्ता,” इतेके लाग्वाड कबस्क कीतोन्क बेसताड कबस्क कीसीतेक अचोन, लाग्वाड कबस्क कीतोन्क लजा वास्ता. अद्रम लजा वायनदु, तलातगा किसतळ्मिड तासतप लेहकान आस्ता. ✨ 12:21 12:20-21 2 राजा 6:22; बुदताड पोल्लोड 25:21-22; मत्याल 5:44; लकाल 6:27-28; 1 कुरिततोर 4:12; 1 पत्र 3:9 ✨ 13:1 13:1 दानिय्येल 2:21; 4:17; योहन 19:11 ✨ 13:1 13:1 1 तिमोति 2:2; तीत्स 3:1; 1 पत्र 2:13-14 ✨ 13:4 13:3-4 1 पत्र 2:13-14

5 अदिनेनाहक मीट ओरा पोल्लोते वाङ्गिस मनदना, मनवेके मीक सिक्सा वने दोर्किहता, मीवा जीवा वने चुहेम आयो आस्ता.✧

6 सर्करतुन ताकिह केवालोर देवुळता सेवातोरै. अदिनेनाहक मीट ओरिहक सिद्वा दोहाटु. दोहवेके, ओर तमा कबळतुन बह रोमवा कीयनुर?

7 बोन्क बाताल ईयनद ओप्पिहता, अदिन ईम्हटु. इतेके सिद्वा एनवालोरिहक सिद्वा दोहाटु, गरपटि एनवालोरिहक गरपटि दोहाटु,✧ अदिकरते मनवालोरिहक रेयिस मान ईम्हटु.

ओर्विहक-ओर्वोग बह जीवा कीयना

8-9 देवुळि माक लेकालेवा जीवा कीताहकु, माट वने दुसोरिन जीवा कीयनाय गावले. इद करातुन विळिससि, दुस्रा बेदे कराता मोता मियगा मनमाकि. साङ्गमतगा रासतव मोसानाड अडोन मीट पुतिरे: साद्याल कबळ केमा, दुस्रोण हक्कमा, कलमा, दुस्रोणा मादगा कौंडा केमा ✧ इनजोर रासतद मन्हता. मोसानाड सबे अडोड, साङ्गमता उंदिय पोल्लोते माळतप आताड. अद बेद इतेके, निमा कुदतुन जीवा कीयना लेहका, दुसोरिन वने जीवा कीम. ✧

10 दुसोरिन जीवा कीतिके, ओरिन बाताले कोटुल कीया वावो. इद्रमलेहका माट जीवा कीतल इतेके, देवुळताड पूरा अडोन माळतप आतल.✧

11 माट मुने किस्तुन विस्वस कीयलाह आतल अस्के, देवुळि माक इद ईकळता दुनियाताहि पिसिह कीयनद कगो बेस्के एवयगा इनजोर, अग ऊळिंदल. इंजेके अद कगो एरे एवता.✧ अदिहक मीट मीवा निद्रताहि तेदिसि, उसर आम्हटु.✧ नना वेहतप लेहका ताकाटु.

12 इंजेक ईकळ मारलाह आसि, वियतलाह आता.✧ अदिनेनाहक माट ईकळता लेहकाडाड लाग्वाड कबस्किन पोहचि, देवुळता वेहचते ताकसोरै, ईकळतुन ओरे कीयलाह तयर आयिड.✧

✧ **13:5 13:5** 1 पत्र 2:19 ✧ **13:7 13:7** मत्याल 22:21; मार्कल 12:17; लूकाल 20:25 ✧ **13:8-9 13:8-9** पेसमुळि 20:13-17; व्यवस्थाविवरण 5:17-21 ✧ **13:8-9 13:8-9** लैव्यवस्था 19:18; मत्याल 7:12; 19:19; 22:39-40; याकुब 2:8 ✧ **13:10 13:8-10** गलातितोर 5:14; 1 योहन 3:10 ✧ **13:11 13:11** 1 पत्र 4:7; 2 पत्र 3:9 ✧ **13:11 13:11** मार्कल 13:37; 1 कुरिततोर 15:34; इपिसुसतोर 5:14; 1 तिसलुनितोर 5:6 ✧ **13:12 13:11-12** 1 कुरिततोर 7:29 ✧ **13:12 13:12** इपिसुसतोर 5:11; 6:11-13; 1 तिसलुनितोर 5:8; इब्रितोर 10:25; 12:1; याकुब 5:8; 1 योहन 2:8,18; तोहचीतव पोल्लोड 1:3; 22:10

13 ओसो माट वेहचते मनाहकु, बेसता बुदते ताकिड. अद्रमे ओचेरा लेहका केवा, साट्याल बुदते विचर वातप केवा, वहचळ केवा, ओसो दुस्रोरा जीवा कर्ववा, ✧ बेसता अगदे ताकिड. ✧

14 मीटु मन्कना बुदताड लालुस्किन मुर्तिय सीता केवाह, ✧ किर्स्तु येसुसामिये मीक आवे कीयेग. ✧

14

विस्वसते मेगकतोर, मेगकवोर, गूनमते मनदना

1 मियगा बोर बोर विस्वसिर, (इद तिनदलाह पोलिहता, अद तिनदलाह पोलो इनजोर नोमिहतोर,) ओरु विस्वसते मेगकवोर आंदुर. ✧ ओरिन मीवा ऐगे ओम्हट्ट, जेक तासमाटु. ✧ मीवाड विचर्क, मावाड विचर्क, कलियोड इनजोर, ओरा संगे गिटोगटो आयमाटु. ✧

2 विस्वसते मेगकतोर विस्वसिरिहक, बेदाय तिनदलाह पोलिहता इनजोर, विस्वस कीस्तोर. मति विस्वसते मेगकवोर विस्वसिर जाळिड-जबाडे तिन्हतोर.*

3 अविड तिनवालोर, तिनवोरिन मीवा विस्वस कमि मन्हता इनजोर पास्कमाकिर. ✧ अहे तिनवोर, तिनवालोरिन मीट तपतिर इनजोर, कसुर ओपमाकिर. ✧ बह इतेके मीक सबेटोरिन, देवुळिये तना लोकरु कीता.

4 दुस्रोना सेवा-साकरु केवानगा, कसुर ओपनद कबळ मीवा आयो. ओग कसुर कीतद, केवद, ओनाय माल्काल वेहतनोग. अद्रमलेहकाने बोगाय विस्वसि, कसुर कीतद, केवद, ओना माल्काल देवुळिये वेहतगा. देवुळिये ओना तोळ आताहकु, ओग तना विस्वसताहि अरवालेवा, देवुळता मुनेह बेस नितनोग. अदिहक अद्रमतोन कसुर ओपनदायो. ✧

✧ 13:13 13:13 1 कुरिततोर 3:3 ✧ 13:13 13:13 ल्काल 21:34; गलातितोर 5:19-21; इपिसुसतोर 5:18; 1 तिसलुनितोर 4:12; 1 पत्रु 4:3; 2 पत्रु 2:13 ✧ 13:14 13:14 गलातितोर 5:16; 1 पत्रु 2:11 ✧ 13:14 13:14 इपिसुसतोर 4:24; कुलुसितोर 2:23; 1 योहन 2:15-16 ✧ 14:1 14:1 15:1; 1 कुरिततोर 8:9-12 ✧ 14:1 14:1 15:7 ✧ 14:1 14:1 1 तिसलुनितोर 5:14 * 14:2 14:2 अद देसेमते, आटुमतगा दोर्कनव अविड, पेन बोमाहक मोक ईतविनगडाहि मंडुड. अदिहक बोर बोर विस्वसिर अविन तिनोर आंदुर. ✧ 14:3 14:3 ल्काल 18:9 ✧ 14:3 14:3 कुलुसितोर 2:16 ✧ 14:4 14:4 याकुब 4:11

5 अद्रमलेहकाने बोर बोर विस्वसिर, बेदो उंद दियातुन नोमिहतोर. ✧ बोर बोर बार, कतमे दियाड बेसताडे इनजोर इन्हतोर. मति (आपुना नोमळि देवुळतुहक विचर वास्ता इनजोर,) ओर्वीग-ओर्वीग मन्कना विस्वस मनदना गावले.

6 दियाड नोमवालोर, सामिनेनाहक नोमिहतोर, अहे सबेटविन तिनवालोर वने, देवुळतुन जोहर कीस तिन्हतोर. इद्रम ओर सामिहक मान ईसि तिन्हतोर. ✧ अविड तिनवोर वने, सामिहक मान ईसि तिनोर आस्तोर. ओर वने सामिन जोहर कीसिये, (तम्क पोलनव जाळिड-जबान तिन्हतोर. इतेके सामिहक मान ईयना, इदे मोदुल पोल्लो आंदु.)

7-8 नना इद्रम बाराहक इहनन इतेके, माटु मावाय अदिकरते ताकवल, मति सामिनाये अदिकरता इन्न महनल. हातेकाय पिसतेकाय, सामिनाये मन्कलोरल आंदल. हातेके, तान्के मान ईसि हायनल, पिसतेके तान्के मान ईसि पिसिहनल. ✧

9 डोलतोर ओसो जीवात मनवालोर विस्वसिरा माल्काल आयलाहिये, किर्स्तु डोलिस ओसो जीवा अरतोग. ✧

10 उंद दिया देवुळ नेयम कीयनद जागाता मुनेह, माक सबेटोरिहक नितना मन्हता, ✧ इदिन पुनविरा? (अस्के मावा मनमुळ देवुळतुहक ओप्पगाया, ओप्पो इनजोर, तान्के वेहतनद अदिकर मन्हता.) अदिनेनाहक इंजेके मीवा ऐंगेटोग विस्वसिन कसुरतोग इनजोर, बाराहक मीट इहनिर? ओन उड्लोग-बेरोग इनजोर बाराहक पास्किहनिर? ✧

11 सामि वेहतद पोल्लो ताना साझमतगा मन्हता, इदिन सीता कीम्हटु: “नना किरिया कीस वेहतहनन, उंद दिया सबेटोर नावा मुनेह मिंडाड कोटिस नाक मोळकनुर, सबेटोर नाकु देवुळि इनजोर कबुल आयनुर, इद निटम आयगा,” ✧ इनजोर रासतद मन्हता.

12 इतेके माट ओर्वीग-ओर्वीग मन्कल देवुळता मुनेह निचि, आपुनाड कबस्कना इसब ईकल, अदे मावा नेयम कीसीयगा. ✧

13 अदिनेनाहक मीवा ऐंगेटोग विस्वसिनगा कसुर ओपमाटु. ✧

✧ 14:5 14:5 गलातितोर 4:10 ✧ 14:6 14:6 1 तिमोति 4:3-4 ✧ 14:7-8 14:7-8 1 कुरिततोर 6:18-20; गलातितोर 2:20; पिलिपितोर 1:20-21; 1 तिसलुनितोर 5:10 ✧ 14:9 14:9 पिलिपितोर 2:11; 1 तिसलुनितोर 4:14; तोहचीतव पोल्लोड 1:18; 2:8 ✧ 14:9 14:7-9 2 कुरिततोर 5:15 ✧ 14:10 14:10 2:16 ✧ 14:10 14:10 लूकाल 18:9 ✧ 14:11 14:11 यसायाह 45:23; पिलिपितोर 2:10-11 ✧ 14:12 14:12 मत्याल 12:36; 16:27; गलातितोर 6:5; 1 पत्र 4:5 ✧ 14:13 14:13 मत्याल 7:13

दुस्रो रिन विस्वसतुन विळसनाह केमाट

मति ऐंगेटोर विस्वसिरिन विस्वसताहि लेसिह कीसि, पापमते अर्हतना लेहका, बाताले कीयनद आयो इनजोर सीता कीम्हट.✧

14 येसुसामिना जीवा नाक पुन्पिह कीताहकु, नाक सबे तिनदलाह पोलिहता इनजोर नना पुतन.✧ मति बोग मन्कल बेदाय तिनदनदिन पोलो इनजोर विचर कीस्तोग, कीसि तान तिन्हतोग इतेके, ओग कळवोग आस्तोग.✧

15 नावा विस्वस पका मेगकता, नना विचर वातद तिनदा पगयहनन इनजोर इहनिर, मति मीवा तिनमुळते मीवा ऐंगेटोग विस्वसिहकु एकुळ आतेके, इद बहु? ओन वने पिसिह कीयलाह, किर्स्तु तना जीवा ईतोग, अदिनेनाहक मीवा तिनदना तिडटे, ओना विस्वसतुन बूळे केमाट.✧ अद्रम कीतिर इतेके, मीट मीवा ऐंगेटोन निटमे जीवा केविर.✧

16 इतेके नना बेसे कीयहनन, मुर्तिय तपोन इनजोर इहनिर, मति (दुस्रो विचरते मीट तपिहनिर, अदिनेनाहके) मीवा बदनम आस्ता. अदिहक मीवा तिनदनद तिडटुन आवे कीम्हट.✧

17 केंजाट, देवुळि मीवा नडुम राजेम कीयना इतेके, तिनदनव-उनडनव पोल्लोनेके अचोन सीता केमाट.✧ सेतेमते ताकना, ओर्विना संगे ओर्वोग गूनमते मनदना, पवित्र जीवाता गिर्दति निर्दिस मनदना, इवे मोदुल पोल्लोड आंडुड.✧

18 इद्रम कीस किर्स्तुना सेवा कीतिर इतेके, मीवा ताकमुळ देवुळतुहक विचर वायगा,✧ अहे मन्कलोर वने मीक कदर ईयनुर.✧

19 अदिनेनाहक माट ओर्विहक-ओर्वोग गूनमते मन्जि,✧ ओर्विहक-ओर्वोना विस्वसतुन मेगिह कीयलाह ऊळिड.✧

20 देवुळि मीवा मुडगा बेद कबळ कीयलाह आता, तान मीवा तिनदनद पोल्लोतेनाहक बूळे केमाट. देवुळता मुनेह कतमे तिनदलाह पोलिहताड निटमे,✧

✧ 14:13 14:13 1 कुरिततोर 8:9,13 ✧ 14:14 14:14 बळयिर 10:15 ✧ 14:14 14:14 1 कुरिततोर 8:7 ✧ 14:15 14:15 1 कुरिततोर 8:11 ✧ 14:15 14:15 इपिसुसतोर 5:2 ✧ 14:16 14:16 1 कुरिततोर 10:28-30 ✧ 14:17 14:17 1 कुरिततोर 8:8 ✧ 14:17 14:17 15:13; गलातितोर 5:22-23 ✧ 14:18 14:18 2 कुरिततोर 5:9 ✧ 14:18 14:18 लुकाल 2:52; 2 कुरिततोर 8:21; पिलिपितोर 4:8; 1 पत्रु 2:12 ✧ 14:19 14:19 देवुळताड पाटाड 34:14; 1 कुरिततोर 7:15; 2 तिमोति 2:22; इब्रितोर 12:14 ✧ 14:19 14:19 12:17-18; 15:2; 1 कुरिततोर 8:1; 10:23; 14:2-3,26; 2 कुरिततोर 12:19; इपिसुसतोर 4:11-12,29 ✧ 14:20 14:20 बळयिर 10:15

मति मीवा तिडटेनाहकु, ऐंगेटोर विस्वसिर पापमते अरयहतोर इतेके, तान तितेके मीट तपिह्निर.✧

21 मीट अविड, अंगुर जोमा तितेक-उटेक बाताल आयो, मति मीवा तिनमुळता मेटे, मीवा ऐंगेटोग विस्वसि विस्वसताह लेसतेक अचोन, मीट तान तिनवेकेन बेसु.✧

22 मीवा विस्वसता इसबते मीट तपविर, मति तान मीट देवुळता मुनेह मीवाय जीवातगा तासाट, दुसोरा संगे गोटिड केमाट. बोगु नना तपोन इन्जि कसुरलेवप ताकिहतोग, ओग देव्वातोग.✧

23 मति नना बेद तिह्नन, अद देवुळता मुनेह पोलिहताया पोलोया इनजोर, रेंड विचर्क कीस तिनवाल मात्रम, निटमे देवुळता मुनेह तपिहतोग. बह इतेके, ओग देवुळतुन विस्वस केवाय तिन्हतोग.✧ इद्रमलेहका बेदाय कबळि देवुळतगा विस्वस केवाय कीतेके, अद पापम आस्ता.

15

विस्वसते मेगकवोरा तोळ आयना

1 माट उयतुर विस्वसिरल विस्वसते बेस मेगकताहकु, माक विचर वातप ताकनदायो, मति मेगकवोरा नोमळतुन वने, माट सीता कीयना गावले.✧

2 ओरिन लजा केवा, ओरा विस्वसतुन मेगकिह कीयना गावले.✧

3 (माट बह ताकना इनजोर, किर्स्तुमाक तोहचीतोग. ओग इद बूमतगा मनदहपा,) तन्क विचर वातव कबस्क कीसोर तिरियोग. अद्रमे मन्कलोरा कदर वने पर्हकोग.✧(मति देवुळबाबाहक विचर वातव कबस्किने कीदोग.)✧सास्त्रमतगा ओना लोप्पा इद्रम रासतद मन्हता इतेके, ए देवुळतिन, नीक पास्काटाड पोल्लोड नाक तोकताड, ✧ इनजोर रासतद मन्हता.

4 इद्रमलेहका देवुळता सास्त्रमतगा बाताड बाताड पोल्लोड मुने रासतव मन्हताड, अव पोल्लोड माक कागहतलाहि, रासतव मन्हताड. अविस्किन अर्वतेके माक दीरा दोर्किहता. अद्रमे माट तिपल्कने ओरम आयवा, देवुळता पोगोन आसा तास पगायहनल.✧

✧ 14:20 14:20 1 कुरिततोर 8:11-12 ✧ 14:21 14:21 1 कुरिततोर 8:9,13

✧ 14:22 14:22 1 योहन 3:21 ✧ 14:23 14:22-23 1 कुरिततोर 8:7 ✧ 15:1

15:1 14:1 ✧ 15:2 15:2 14:19; 1 कुरिततोर 9:22; 10:33; 2 कुरिततोर 13:9;

पिलिपितोर 2:3-4 ✧ 15:3 15:3 पिलिपितोर 2:5 ✧ 15:3 15:3 2 कुरिततोर 8:9

✧ 15:3 15:3 देवुळताड पाटाड 69:9 ✧ 15:4 15:4 4:23-25; 1 तिसलुनितोर 1:2-3

5 इद दीरा, आसा, देवुळतगडाहि वास्ता. ✧ इदे देवुळि, किर्स्तुना विचर मतपु, मीक उंद एकाते मनदलाहि, तोळ ईयि! ✧

6 अस्के मीट सबेटोरिर उंदिय विचरते, उंदिय लेडते, मावा येसुसामि किर्स्तुना देवुळबाबाहक मान ईसि, जोहर कीया पगयकिर. ✧

किर्स्तुनगा सबे जातिनोर कलियिहतोर

7 किर्स्तु बेद्रमलेहका मीक एरे कीतोग, अद्रमलेहकाने मीट वने ओर्विन-ओर्वोग एरे कीसि, देवुळतुहक मान ईम्हटु. ✧

8 बह इतेके, किर्स्तुना राजेमते यहुदिरिहक वने, ओसो यहुदि आयवोरिहक वने, जागा मन्हता. वेल्लाडे वर्साना मुने, देवुळि यहुदिरा तादोर-बाबोरिहक पोल्लो विळिसस मता. ✧ अद पोल्लो करल आयना इन्जि, यहुदिरगा ओर्वोग सेवा केवाना लेहका आसि, किर्स्तु इद बूमते वातोग, ✧ इदिन सीता कीम्हटु.

9 (ओसो उंद पोल्लोतेनाहक वने, इद बूमते वातोग. अद बाताल इतेके,) यहुदि आयवोर वने, देवुळि ओरा पोगोन कीतद दयातेनाहक, तान जोहर कीयिर. अदिना लोप्पा (देवुळताड पाटानगा, दाविद राजाल) इद्रम रासतोग:

ए देवुळि! नना दुस्राड जातिनोरासंगे कलियिसि,

नीक पाटाड ओसि जोहर कीकन, ✧

इनजोर रासतोग. ✧

10 ओसो इद्रम वने रासतद मन्हता.

ए सबे जातिनोरिर! देवुळता मन्कलोरा संगे मीट वने गिर्दा आम्हटु. ✧

11 ओसो उंद पाटातगा, इद रासतद मन्हता:

ए इस्रयेलतोर आयवोरिर! मीट सबेटोरिर देवुळतुन जोहर कीम्हटु!

इद बूमताड सबे जातिनोर तान जोहर कीयिर. ✧

12 ओसो यसयाल कबुरतोग वने इद्रम रासतोग:

✧ 15:5 15:5 2 कुरिततोर 1:3 ✧ 15:5 15:5 12:16 ✧ 15:6 15:6 तोहचीतव पोल्लोड 1:6 ✧ 15:7 15:7 14:1; कुलुसितोर 3:13 ✧ 15:8 15:8 4:16-17 ✧ 15:8 15:8 मत्याल 15:24; बळयिर 3:26; 2 कुरिततोर 1:20 ✧ 15:9 15:9 2 शम्पूल 22:50; देवुळताड पाटाड 18:49 ✧ 15:9 15:9 3:29; 11:30 ✧ 15:10 15:10 व्यवस्थाविवरण 32:43 ✧ 15:11 15:11 देवुळताड पाटाड 117:1

दाविद राजाना कूळतोग* ओवोर्ग पुटनोग, ✧

ओग सबे जातिनोरा पोगोन तना राजेम ताकिह कीयनोग,

ओना पोगोन सबे जातिनोर आसा तासनुर, ✧

इनजोर रासतद मन्हता.

13 मीक आसा ईयनद देवुळतुन मीट विस्वस कीयनाहकु, गिर्दाते ओसो सुकमते अद मीवा जीवातुन निहचीयि. अस्के ताना पवित्र जीवाता लावते, ✧ मीवा आसा वीळसोर दायगा. ✧

14 मावोरिर! मीट पका बेस गूमनतोरिर, ओसो देवुळता पोल्लोतुन बेस पुन्जि, ओर्विहक-ओवोर्ग बुदिङ-एदिङ बेस वेहता पगयह्निर ✧ इनजोर, नाक पूरा विस्वस मन्हता.

15 मीट देवुळता पोल्लोतुन बेस पुतिर, तेला मति इव सबेटविन मीक ओसो सीता कीस ईयलाहि, पिङम-पङम रासतन. देवुळि नाक देव्वा ईसि, ✧

16 यहुदि आयवोरिहक बेसता कबुर वेहतलाहि, नाक किर्स्तु येसुना बळयि आयना इन्जि लोहता. ✧ बेद्रम देवुळता बूमयाल ताना मुनेह, तान्क विचर वायनद कोड वाटिह्तोग, अद्रमलेहकाने नना पोकर कीतद कबुरतुन नमवालोर यहुदि आयवोर विस्वसिर, नावा कयदाहि देवुळतुहक वाटटद कोडलेहका मन्हतोर. ✧ देवुळता पवित्र जीवा ओरिन एडिह कीताहकु, ओर वने देवुळता मुनेह पवित्र आतोर.

17 अदिनेनाहक नावा मेटे, किर्स्तु येसु कीतद इद सेवाता बेचोटा बेरा पाय्दा आस्ता, इद पोल्लोतुन वेहतलाह नना मुर्तिय लजा आयोन.

18-19 यहुदि आयवोर नना वेहतव पोल्लोन केंजतोर; नावा कयदे कीतवु, बामनाह लेहकाडाङ सीनान ऊळतोर. ऊळिसि, केंजिसि, किर्स्तुन विस्वस कीतोर. ✧ इद्रमलेहका देवुळता जीवाता लावते, येस्सलेम सहरताहि ✧ इलुरिकुम

* **15:12 15:12** दाविद राजाना कूळतोग मोदुल कागिदते “यीसा मुय्तोना कूळतोग.” यीसा मुय्तोग इतेके, दाविद राजाना तपे आंदोग. ओराय कूळते येसु किर्स्तु पुट वातोग. ✧ **15:12 15:12** तोहचीतव पोल्लोङ 5:5; 22:16 ✧ **15:12 15:12** यशायाह 11:10; मत्याल 12:21; 1 योहन 3:3 ✧ **15:13 15:13** 15:18-19; 1 कुरिततोर 2:4-5; 1 तिसलुनितोर 1:4-5 ✧ **15:13 15:13 14:17** ✧ **15:14 15:14** 1 कुरिततोर 8:1; 2 कुरिततोर 8:7 ✧ **15:15 15:15 12:3** ✧ **15:16 15:16** बळयिर 9:15 ✧ **15:16 15:16** 1 कुरिततोर 3:5; पिलिपितोर 2:17; 1 पत्र 2:5 ✧ **15:18-19 15:18-19** 2 कुरिततोर 12:12 ✧ **15:18-19 15:18-19** बळयिर 22:17-21

पट एवनाह,† नना किर्स्तुना बेसता कबुरताडः सबे पोल्लोन तपवालेवा वेहतन.✱ इद्रम किर्स्तु नावा कयदे कीतव पोल्लोनु दीराते वेहतहनन,✱ अविस्किन विळिससि दुस्रा बेदे वेहोन.

20 इद्रमलेहका बेसता कबुरतुन ओयहपा, (किर्स्तुना पोल्लोतुन मुनेन मुर्तिय केंजवोरगा दायलाह विचर कीदन.) दुस्रोःग दोहतद जोतातगा नना लोन पंडनद ओप्पो,✱ अद्रमलेहका दुस्रोः पोकुर कीतद नाटेनगा दायलाह, नाक विचर वावो.✱

21 देवुळता सास्त्रमतगा किर्स्तुना लोप्पा रासतप लेहका कीयहनन, अद इद्रमलेहका:

मुने बेगा ओना कबुर एवो, अगा ओना कबुर एवयगा,

मुने बोर केंजोर, ओर केंजिस पुनदनुर, ✱

इनजोर रासतद मन्हता.✱

पोलु रोम सहरते दायलाह विचर कीस्तोग

22 (इद्रम बेसता कबुर एवव जागानगा तिरियसोर मंदन,) अदिहक इचानाह मियगा वायलाह, नाक अगा दोर्को आस मता.✱

23 मति इंजेके इकेडाडः नाहकनगा, नावा कबळ मारिह कीतन. ओसो वेल्लाडे वर्सानाहि मियगा वायलाह, नना अगा ऊळिंदन.✱

24 अदिनेनाहक इद मल्ला, मीवा अबरता इस्पानिया देसेम दायहपा,‡ मियगा वायकन इनजोर, आसा कीयलाह आतन. मियगा रेंड-मूंड दियाडः रोमतेके, नावा जीवातुहक गिर्दा आयगा, पया अग्डाह नना पेसकन. इस्पानिया देसेम दायलाहि, नाक गर्ज अरयनद मीट ईकिर इनजोर, नावा आसा मन्हता.✱

25 मति मियगा वायनामुने, येस्सलेमते मनवालोर सामिना मन्कलोरा सेवा कीयलाह, नाक अगा दाया पोयहता.✱

† 15:18-19 15:18-19 इलुरिकुम पट इतेके, मकिदुनिया पट्टुहक दल्गिस मता.

✱ 15:18-19 15:18-19 1 कुरिततोर 2:4-5; 1 तिसलुनितोर 1:4-5 ✱ 15:18-19

15:18-19 बळयिर 15:12; 21:19; रोम सहरतोर 1:5; 2 कुरिततोर 3:5 ✱ 15:20 15:20

1 कुरिततोर 3:10 ✱ 15:20 15:20 2 कुरिततोर 10:15 ✱ 15:21 15:21 यशायाह

52:15 ✱ 15:21 15:20-21 10:14 ✱ 15:22 15:22 1:13; 1 तिसलुनितोर

2:17-18 ✱ 15:23 15:23 बळयिर 19:21; रोम सहरतोर 1:9-11 ‡ 15:24 15:24

इद देसेम बेगा मन्हता इनजोर पुनदलाहि, रोम राजेमता नक्सातुन ऊळट. ✱ 15:24 15:24

10:15 ✱ 15:25 15:25 बळयिर 19:21; 24:17; रोम सहरतोर 12:13

26 येस्सलेमते मनवालोर मावा ऐंगेटोर गरिब विस्वसिर तिपलते मन्हतोर इन्जि, मकिदुनिया पटटोर ओसो अकाया पटटोर यहुदि आयवोर विस्वसिर, ओरेनाहक कोताड अर्हचि लोहचीयना इनजोर, विचर कीतोर. इवे कोताड एव्सिह कीयलाहि, नना इंजेके दायलाह आतन.✧

27 मुने यहुदि आयवोरिहक देवुळता पोल्लोता गर्ज मता, अस्के येस्सलेमता यहुदि जाततोर विस्वसिर, ओरगा देवुळता पोल्लोतुन एव्सिह कीसीतोर. मति इंजेके येस्सलेमतोर विस्वसिरिहक तिड-बंडटा गर्ज मन्हता. मुने ओरगडाहि माक देवुळता पोल्लो दोर्कता, इदिन सीता कीसि, इकेडोर यहुदि आयवोर विस्वसिर अद गर्जतुन निहतलाहि, पका गिर्दा आस्तोर.✧

28 इंजेके नना ओर अर्हतव कोतानु येस्सलेमतोर विस्वसिरगा ओसीयनद कबळतुन मारिह कीसि, ओरा कयदगा बेस-नेहना एव्सिह कीस इतापया, मियगाहके इस्पानियाता अग पोयतकन.

29 नना मियगा वास कलियकन अस्के, लेकालेवा किर्स्तुना बर्कत माक दोर्कगा इनजोर, नाक एर्का मन्हता.

30-31 मावोर विस्वसिरि! माट मावा येसुसामि किर्स्तुना संगे जोळेम आताहकु, ओसो देवुळता जीवा माक ओर्विहक-ओर्वीग जीवा कीयनाह कीताहकु,✧ नना मीक उंद अर्जि कीयहनन: यहुदा पटटगा विस्वस केवोरा कयदाहि नना पिसना इनजोर, पार्तना कीयहनन.✧ ओसो येस्सलेमतगा नना ओसीयनव दर्मम कोतान अगडोर एनिर,§ इनजोर पार्तना कीयहनन.✧ मीट वने बेस्केन मागडवालेवा, इव पोल्लोनेनाहक पार्तना कीसोर मन्हटु.✧

32 देवुळि माट ताल्हकतप कीतेके, नना सुकमते मियगा एवयकन.✧ एवतस्के मीवा संगे कलियिस, नावा जीवातुहक आरम दोर्कगा.

33 सुकम ईयनद देवुळि मीवा सबेटोरा तोळ मनि.✧आमेन.

✧ 15:26 15:26 बळयिर 20:2-3; 1 कुरिततोर 16:1,5; 2 कुरिततोर 1:16; 8—9; पिलिपितोर 4:15; 1 तिमोति 1:3-4 ✧ 15:27 15:27 1 कुरिततोर 9:11 ✧ 15:30-31 15:30-31 कुलसितोर 1:6-8 ✧ 15:30-31 15:30-31 2 कुरिततोर 1:10; 2 तिसलुनितोर 3:2; 2 तिमोति 3:11; 4:17 § 15:30-31 15:30-31 दुस्रा जाततोराड कोताड एतलाहि, माक विचर वावो इनजोर, उच्चुर पका नोमवालोर यहुदिर इंदुर. अदिनेनाहक ओर एनिर इनजोर, पोल पार्तना ताल्हकतोग. ✧ 15:30-31 15:30-31 2 कुरिततोर 8:4; 9:1 ✧ 15:30-31 15:30-31 2 कुरिततोर 1:11; इपिसुसतोर 6:19-20; कुलसितोर 4:12 ✧ 15:32 15:32 1:9-10 ✧ 15:33 15:33 16:20; 2 कुरिततोर 13:11; पिलिपितोर 4:9; 1 तिसलुनितोर 5:23; 2 तिसलुनितोर 3:16; इब्रितोर 13:20-21

16

रोम सहरतोर विस्वसिरिहक पोल्नुना जोहर

1 इद सीटटुन नना पीबि पेदिरतद विस्वसि आंचाना कयदे लोहतहनन, अद किंक्रिया☆ नाटे विस्वसिरा मुडगा, देवुळता सेवा कीस्ता.

2 अद बेस बुदता आंचाळि, वेल्लाटोरिहक तोळ ईता, अहे नाक वने तोळ ईता. अदिनेनाहक अद देवुळता मयाळ आंदु इनजोर, तान बेस-नेहना ऊळाटु. ओसो तान्क बातालाय गर्ज अरतेक, मीट तोळ ईम्हट.☆

3 पिरिस्किलाल, अक्विलाल, वेर आळ इर्विरिन आस, नना सीता कीयहनन इनजोर ओरिन वेहाटु.* ओर नावा संगे किर्स्तु येसुना सेवा केवालो अंदुर इनजोर पुतिरे.

4 ओर तमा जीवाता पर्वा केवा, नाक पिसिह कीयलाहि तयर आस मतोर. इद पोल्लोतुन नना बेस्केन माग्डोन, अहे यहुदि आयवोर विस्वसिरा मुडोर वने माग्डोर.

5 ओरा लोतगा जमा आयवालो विस्वसिरा मुडुहक☆ नना जय येसु इहनन.

ओसो मियग्डोर दुओर विस्वसिरा वने सीता वास्ता. नावा गोतयाल इपनितुसिहक जय येसु इहनन. पूरा आसिया पटटगा किर्स्तुन मुने विस्वस कीतोगा ओगे आंदोग.

6 मरियाल मीक तोळ ईयलाहि, पका एपूर पोहच सेवा कीता,☆ तान्क वने नना जय येसु इहनन.

7 नावा यहुदि जाततोर अन्दनिकुस, यूनिया, वेर इर्वुरिहक नना जय येसु इहनन. किर्स्तुनाड बळथिरगडाहि ओर कम आयोर. नना विस्वस कीयनामुनेन, ओर विस्वस कीतोर, ओसो नावा संगे जेलते वने मतोर.☆

8 सामिनेनाहक नावा गोतयाल अम्पलियातुसिहक, नना जय येसु इहनन.

9 ओसो नावा गोतयाल इस्तुकुसिना सीता कीयहनन. किर्स्तुना सेवाते मावा ऐंगेटोग उरबानुसिहक नना जय येसु इहनन.

☆ **16:1 16:1** बळथिर 18:18 ☆ **16:2 16:2** पिलिपितोर 2:29-30 * **16:3 16:3** बळथिर 18:2-3 अगा वेहतपु, रोम राजेमता कलोदियुस राजाल सबेटोर यहुदिरिन, इतालिया पटटा रोम सहरताहि पेसिस दायलाह उकुम ईस मतोग. अदिहक ओर आळ इर्वुर इतालिया पटटाहि पेसिसि, कुरित सहरतगा वातोर. अगाने पोल् येसुना पोल्लो वेहतलाह वातोग, वातस्के ओरिन कलियतोग. कलियतस्के, ओर पोल्नुना सेवतुहक तोळ आया बोटटोर. बेचोको वर्साना पया, कलोदियुस राजाल हातापया, ओर इर्वुर रोम सहरते मलतोर. ☆ **16:5 16:5** 1 कुरिततोर 16:19; कुलुसितोर 4:15; पिलेमोन 1-2 ☆ **16:6 16:6** 1 तिसलुनितोर 5:12-13 ☆ **16:7 16:7** पिलेमोन 23

10 अपिलेसिहक नना जय येसु इह्नन. ओग तिपल्कने विस्वसतुन विळसवा, किर्स्तुन पोस मंदोग. अरिस्तुबुलुसना लोते मनवालोरो सबेटोर विस्वसिरिहक, नना जय येसु इह्नन.

11 नावा जाततोग एरोदियोनिहक, नना जय येसु इह्नन. नरकियुसिना लोतोर विस्वसिरिहक, नना जय येसु इह्नन.

12 तुस्पेनि ओसो तुस्पोसि, इव रेंड आस सामिना सेवा कीयनविस्किहक, नना जय येसु इह्नन. परसिसिहक वने नना जय येसु इह्नन, अद बेस गूनमता आंचाळि. पका एपुर पोहचि सामिना सेवा कीता.✧

13 रूपुस ओसो ओना तलोग, वेरिहक नना जय येसु इह्नन.† ओग पका बेसतोग विस्वसि आंदोग. ओना तलोग इतेके नावा अवाना लेहकाने.

14 असुंकिरितुस, पिलगोन, हिरमेस, पन्नुबास, हिरमोस ओसो ओरा संगे कलियवालोरो विस्वसिरिहक नना जय येसु इह्नन.

15 पिलुलगुस, यूलिया, उलुम्पास, नेर्युस ओसो ओना एलाळि, अहे ओरा संगे कलियवालोरो येसुना लोकरु सबेटोरिहक, नना जय येसु इह्नन.

16 मीट लोकरुर ओर्विहक-ओर्वोग येसुना पेदिरते जीवा वाटसोरो जोहर कीम्हटु.✧ अहे सबे नाहकने मनवालोरो किर्स्तुना मुलु वने, मीक जय येसु इनदलाह आतोर.

आक्रि उकुम

17 इंजेके, मावोरिर! इद उंद पोल्लोतुन अर्जि कीस वेहतलाह आतन. उय्तर मन्कलोर मन्हतोर, ओरु मीट कगयतव पोल्लोन नमवा, दुस्पाडे पोल्लोन कागहचि, विस्वसिरा मुडोरगा कोंटेड पुटिह कीस्तोर. ओसो बोर-बोरिन विस्वसतुन विळसनाह कीस्तोर.✧ अदिहक मीट उसरते मन्हटु, ओरगडाहि जेक मन्हटु.✧

18 अदमतोर मावा सामि किर्स्तुना सेवा केवोर, मति तमाडे लालुस्क मतप कीसोर तिरियिहतोर.✧ मिडताड-मिडताड पोल्लोड वेहचि, तेळियवोर लोकरुरिन नाळेह कीसि, लेसिह कीस्तोर.✧

✧ 16:12 16:12 1 तिसलुनितोर 5:12-13 † 16:13 16:13 येसुना हक्कनागुटा कांजवाल सिमोन, रूपुसिना तपे आंदोग बहे (मार्कल 15:21). ✧ 16:16 16:16 1 कुरिततोर 16:20; 2 कुरिततोर 13:12; 1 तिसलुनितोर 5:26; 1 पन्नु 5:14 ✧ 16:17 16:17 1 तिमोति 1:3-4; 6:3 ✧ 16:17 16:17 मत्थ्याल 7:15; गलातितोर 1:8-9; 2 तिसलुनितोर 3:6,14; तीतुस 3:10; 2 योहन 10 ✧ 16:18 16:18 पिलिपितोर 3:19 ✧ 16:18 16:18 कुलुसितोर 2:4; 2 पन्नु 2:3

19 मीट देवुळता पोल्लोतुन केंजिस ताकिह्निर इनजोर, सबेटोर केंजतोर. ✧ अदिनेनाहक नना गिर्दा आतन. बेसताड पोल्लोनेनाहक बुदतोर मन्हट्ट, मति लाग्वाड पोल्लोने बार, पुनवोरा लेहका मन्हट्ट. ✧

20 दीरा पोस मन्हट्ट, माक सुकम ईयनद देवुळि, ✧ चट्टिपेटे देयहकना मुक्याना लावतुन बूळे कीस, तान मीवा काल इळन वाटगा. मावा येसुसामि किर्स्तुना देय्वा मियगा मनि, ✧ आमेन.

21 नावा संगे किर्स्तुना सेवा केवाल तिमोति, मीक जय येसु इन्हतोग. ✧ मावा यहुदि विस्वसिर लुकियुस, ✧ यासोन, ✧ सोसिपत्रुस‡ वने मीक जय येसु इन्हतोर.

22 बोना कयदे इद सीटटन रास वेहतन, ओग तिरतियुस मीक जय येसु इन्हतोग.

23-24 गयुसना लोतगा माट इर्वोम आस मह्नोम, ओनाय लोते इद कुरित सहरता विस्वसिरा पूरा मुलु जमा आस्तोर. ✧ ओग वने मीक जय येसु इन्हतोग. मावा तोळतोर विस्वसिर कवारतुस, ओसो इद सहरताड कोतान ऊळेवाळे केवाल इरास्तुस, ✧ वेर वने मीक जय येसु इन्हतोर. §

पोलु देवुळतुन मान ईस मोळिक्हतोग

25 देवुळतुहक जोहर आयि! नना कागहतनद येसु किर्स्तुना बेसता कबुर वेहतपु, देवुळतगा मीवा विस्वसतुन बेस मेगिह कीयनद लाव मन्हता. ✧ इद कबुरता पोल्लो वेल्लाय जोम आनाह, मकिस मता. ✧

26 मति इंजेके अमेसा मनदनद देवुळि, तना कबुरतोर सास्रमता मेटे, इद मकतद कबुरतुन, माक पुन्पिह कीयलाह आता. ✧ सबे जातिनोर मन्कलोर इद कबुरतुन

✧ **16:19 16:19** 1 तिसलुनितोर 1:8 ✧ **16:19 16:19** यिर्मयाह 4:22; मत्याल 10:16; 1 कुरिततोर 14:20 ✧ **16:20 16:20** 15:33 ✧ **16:20 16:20** 1 कुरिततोर 16:23; 2 कुरिततोर 13:14; गलातितोर 6:18; पिलिपितोर 4:23; 1 तिसलुनितोर 5:28; 2 तिसलुनितोर 3:18; तोहचीतव पोल्लोड 22:21 ✧ **16:21 16:21** बळयिर 16:1 ✧ **16:21 16:21** बळयिर 13:1 ✧ **16:21 16:21** बळयिर 17:5-9 ‡ **16:21 16:21** सोसिपत्रुस ओन “सोपतर” वने इंदुर; बळयिर 20:4 ऊळाट. ✧ **16:23-24 16:23-24** बळयिर 19:29; 1 कुरिततोर 1:14-15 ✧ **16:23-24 16:23-24** बळयिर 19:22; 2 तिमोति 4:20 § **16:23-24 16:23-24** वचन 24ता पोल्लो “किर्स्तु येसुसामिना देय्वा मीट सबेटोरगा मनि, आमेन,” इद पोल्लो उचुके मोदुल कागदेहकने दोकिहता. ✧ **16:25 16:25** इपिसुसतोर 3:19-20; 1 पत्रु 5:10; यहुदाल 24 ✧ **16:25 16:25** मत्याल 13:35; रोम सहरतोर 11:25; 1 कुरिततोर 2:7; 4:1; इपिसुसतोर 1:9; 3:3,9; 6:19-20; कुलुसितोर 1:25-27; 2:1-3; 4:3; 1 तिमोति 3:16; 2 तिमोति 1:9 ✧ **16:26 16:25-26** 1:2; 2 तिमोति 1:10; तोहचीतव पोल्लोड 10:6-7

विस्वस कीसि, देवुळताडः केंजिर इनजोर, ☆ तान पोकुर कीयलाह, देवुळि उकुम ईता. ☆

27 ताना बुदतगा बातय कमि इले, अद येसु किर्स्तुन मयगा लोहताह्कु, इदे देवुळतुन माट अमेसा-अमेसातुह्क जोहर कीकल. आमेन.

Hill Madia
Hill Madia standard translation

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Maria)

Contributor: The Seed Company

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files
dated 15 May 2025

9f0bdb58-21f8-514e-8286-5b2942b7d458